

Eiropas Tautas partijas (ETP) platforma

Pieņemta ETP kongresā Bukarestē,
2012. gada 17. un 18. oktobrī

Preambula

001. Eiropas Savienība un tās dalībvalstis saskaras ar virkni smagām un vēl nepiedzīvotām problēmām. No otras puses tās saskaras arī ar jaunām nozīmīgām iespējām. Ja problēmas paliks neatrisinātas un iespējas neizmantotas, Eiropa riskē sagaidīt nepārejošu krīzi, stagnāciju un lejupslīdi. Bet, ja risināsim problēmas un lietderīgi izmantosim savu potenciālu, mēs varam atstāt krīzi aiz muguras un vadīt Eiropu ceļā uz lielāku spēku un labklājību.

002. Mūsu politiskā ģimene ir Eiropas integrācijas virzītājspēks. Eiropas Kristīgo demokrātu partija dibināta 1976. gadā kā pirmā Eiropas partija — Eiropas Tautas partija. Tā ir kļuvusi par centra un centrāli labējo partiju. Pēc tam, kad pirms divām desmitgadēm beidzās Aukstais karš, mēs palīdzējām likt pamatus pilnīgai un brīvai Eiropai. 1990. gadi izvērtās par desmitgadi, kas iezīmējās ar integrācijas stiprināšanu un Eiroatlantisko iestāžu straujas paplašināšanas sagatavošanu. Šajā desmitgadē valdīja optimisms par liberālas demokrātijas un sociālā tirgus ekonomikas izplatību pasaulē. *ETP* bija šo notikumu priekšplānā. Rezultātā šis gars tika atspoguļots mūsu 1992. gada Atēnu pamatprincipu programmā, līdzīgi kā 2001. gada Berlīnes deklarācija “Vērtību savienība” atspoguļo paplašināto *ETP* ģimeni Centrālās un Austrumu Eiropas demokrātisko valstu pievienošanās Savienībai priekšvakarā.

003. Visā pasaulē joprojām sastopami izaicinājumi, kas saistīti ar cīņu pret nabadzību, vardarbību, cilvēka cieņas pārkāpšanu un par cilvēktiesībām. Turklāt desmitgadē kopš 2000. gada ir parādījušies jauni izaicinājumi. Pasaules mērogā Rietumi saskaras ar līdz šim nepieredzētu un arvien pieaugošu globālu konkurenci ar jaunietekmes valstīm. Kamēr dažās pasaules daļās izplatās demokrātijas idejas, citur pieņemas spēkā slēpti autoritatīva vara un fundamentālismam raksturīga, pret Rietumiem vērsta domāšana. Šajā situācijā nepieciešamas vēl ciešākas transatlantiskās partnerattiecības. Sakarā ar klimata pārmaiņām, vides degradāciju, dabas resursu izzušanu, migrācijas viļņiem, globālā tirgus svārstībām,

nefunkcionējošām valstīm, terorismu un pārrobežu noziedzības tīkliem ir vajadzīga labāka sadarbība globālajā līmenī.

004. Pēc ilga un sarežģīta struktūru reformēšanas procesa Eiropas Savienība šobrīd saskaras ar nepieciešamību fundamentāli uzlabot tās ekonomisko un politisko vadību. Tai arī ir jāatgūst konkurētspēja un ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme, kā arī jāturpina centieni palielināt iedzīvotāju uzticēšanos ES iestādēm un Eiropas projektam. Saskārušās ar daudzām demogrāfiskajām problēmām, ES un tās dalībvalstis tagad paredz vēl nebijušu parādu samazināšanas laiku. Šo problēmu vidū ir iedzīvotāju novecošana, nepieciešamība efektīvāk un ātrāk integrēt sabiedrībā lielu skaitu imigrantu, bieži vien izmantojot uz tehnoloģijām balstītas pārmaiņas, un nodrošināt iespējas jaunākām paaudzēm. Pilsoniskā sabiedrība un pilsoniskās sabiedrības organizācijas kļūs nozīmīgākas kā jebkad.

005. Visas šīs pasaules un Eiropas mēroga, kolektīvās un individuālās problēmas var veiksmīgi risināt, balstoties uz pamatvērtībām. Šīs vērtības pēdējās divās desmitgadēs ir saglabājušās nemainīgas. Kopš 2000. gada *ETP* dalībpartiju skaits ir gandrīz dubultojies. *ETP* ir pievienojušās jo īpaši partijas no Centrālās un Austrumeiropas, centra un centrāli labējās partijas, palielinot mūsu ģimenes politisko ietvaru un bagātinot to ar svaigām idejām, kas sakņojas to vēsturiskajā pieredzē. Palīdzējušas atbrīvot savas valstis no komunisma, tās labāk nekā citas partijas pilnībā apzinās, ka brīvību un cilvēktiesības nedrīkst uzskatīt par pašsaprotamām un ka tās ir jāargā ik dienu. Visi kopā politiskajā ģimenē, kas tagad ir plašāka nekā jebkad agrāk, mēs tāpēc atkārtoti apstiprinām savu uzticību *ETP* kopējām pamatvērtībām.

006. Šīs vērtības ir: cieņa pret cilvēka dzīvību ikvienā viņa dzīves posmā, brīvība un atbildība, vienlīdzība un tiesiskums, taisnīgums, solidaritāte un subsidiaritāte. Izejas punkts ir kristīgā izpratne par cilvēku. To galīgais mērķis ir sasniegt kopēju labumu. Lai to īstenotu, ir vajadzīga spēcīga pilsoniskā sabiedrība. Tās izveidē mūs vada saprāts un vēsturiskā pieredze. Mūsu politiskās un ar sabiedrību saistītās izvēles nosaka nepārtrauktā vajadzība pēc pārmaiņām un atbildīgu līdzekļu izmantošana šo pārmaiņu sasniegšanai, kā arī cieņa pret vēsturi un to, kā ir tikušas atzītas mūsu vērtības un attīstījusies to interpretācija.

007. Mēs esam pārliecināti, ka bez spēcīgākas Eiropas Savienības šajā brīdī kopēju labumu nevar sasniegt un mūsu pamatvērtības nevar īstenot. Šo Savienību vislabāk raksturo liberāla demokrātija un sociālā tirgus ekonomika. Lai nostiprinātu Eiropas Savienību, ir vairāk jāsadarbojas un attiecībā uz dažiem jautājumiem ir jā saglabā kopienas metodes izmantošana ES lēmumu pieņemšanā un tā jāpaplašina. Mūsu pilsoņu atbalsts Eiropas projektam būs izšķiroši svarīgs, lai tas gūtu panākumus arī turpmāk. Tā kā jaunākās paaudzes bieži uzskata mieru, pārticību un drošību par pašsaprotamu, mums ir efektīvāk jāskaidro, ka miers un labklājība, ko baudām šobrīd, lielākoties kopš Otrā pasaules kara beigām, ir rezultāts gudrai un drosmīgai politikai, pateicoties kurai tika izveidota Eiropas Savienība un atbalstīta tās tālākā attīstība. Mums ir jāskaidro arī, ka ieguvumi ekonomikai, kas gūti Eiropas integrācijas rezultātā, lielā mērā atsver izmaksas.

008. Šīs pamatvērtības un līdzekļi visi kopā veido vienotu veselumu, kas mūs atšķir no visiem mūsu politiskajiem sāncensiem. Sociālisms un radikāla vides aizsardzība nenodrošina vienādu prioritāti brīvībai, personiskajai atbildībai un subsidiaritātei. Libertariānismā netiek ņemta vērā solidaritāte un ar to saistītās vērtības. Populisms un radikāla vides aizsardzība ir pretrunā progresam, demokrātijai un sociālā tirgus ekonomikai. Populisms, nacionālisms un eiroskpticisms nav savienojami ar spēcīgu un efektīvu Eiropas Savienību, kas spēj risināt nākotnes problēmas.

009. Eiropas Savienība saskārās ar smagu ekonomikas krīzi, kuras iemesli meklējami pārmērīga patēriņa desmitgadēs, dažu dalībvalstu konkurētspējas neesamībā, nepareizā saimniekošanā un finanšu tirgu regulējuma trūkumā, kā arī neatbilstīgos mehānismos būtisku problēmu risināšanai dalībvalstīs un Eiropas līmenī. Lai atgrieztos pie ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes un nodrošinātu pārticīgu nākotni visā Savienībā, mums būs jānodrošina darbs vairāk cilvēkiem un jāstrādā ilgāk. Tas ir iespējams tikai, balstoties uz vērtībām, kam tic mūsu politiskā ģimene. Mums būs jāturpina attīstīt ekonomikas un monetārā savienība, jānostiprina ekonomikas pārvaldība un jāizstrādā labāki un efektīvāki koordinācijas instrumenti nodokļu un pārrobežu sociālajā politikā. Tāpat mums būs pastāvīgi jāstrādā pie mūsu konkurētspējas paaugstināšanas pasaules tirgos, kā arī jāatbrīvo

neizmantotais izaugsmes potenciāls un protekcijas saņemošie un sadrumstalotie tirgi no pārlieku stingriem regulējumiem un birokrātijas. Mēs zinām, ka tas viss nenāksies viegli, bet, ja mūsu politiskā ģimene šīs problēmas nerisinās, to nedarīs neviens.

010. Pirms divdesmit gadiem Eiropa triumfēja. Kopš tā laika ir parādījušies jauni riski, bet ir sasniegts milzīgs progress, nostiprinot stabilitāti un pārticību Eiropā. Mūsu politiskajai ģimenei šajā procesā ir bijusi un turpinās būt vadošā loma. Mēs esam bijuši un būsime spējīgi to darīt, ievērojot mūsu pamatvērtības un piemērojot mūsu stratēģijas mūsdienu un nākotnes izaicinājumiem. Mūsu turpmākie uzdevumi ir stiprināt Eiropas mērķa un virziena izjūtu un atkārtoti apstiprināt šīs vērtības, piemērot tās izaicinājumiem un iespējām, ar ko mēs saskaramies, un, balstoties uz šīm vērtībām, izstrādāt politiskās stratēģijas, kuras palīdzēs Eiropas Savienībai pārvarēt šo kritisko laika posmu. Kopīgiem spēkiem mēs varam izveidot stabilu, brīvu un pārticīgu Eiropu, kas ir droša mūsu bērniem un labvēlīga pasaulei.

I daļa. Vērtības

Cilvēka jēdziens

101. Mēs, *ETP* dalībpartijas, apstiprinām, ka cienām ikvienu cilvēku no paša dzīves iesākuma un katrā tā dzīves posmā. Mēs uzskatām cilvēku par vēstures subjektu nevis objektu. Atzīstot jūdaisma un kristīgās vērtības un grieķu un romiešu mantojumu par mūsu pamatvērtībām, mēs uzlūkojam ikvienu vīrieti un sievieti kā unikālu cilvēku, kas kā persona ir neaizvietojams, nekādā mērā nav novienādojams, ir brīvs pēc savas būtības un atvērts transcendencei. Proti, mēs apstiprinām, ka visi vīrieši un visas sievietes ir vienādi cienjami un nozīmīgi jau no dabas un tāpēc ir vienlīdzīgi pēc savas būtības. Viņiem ir vienādas tiesības un pienākumi.

102. Mēs augstu vērtējam pareizu līdzsvaru starp tradīcijām un laikmetīgumu; faktiski tie viens otru papildina. No vienas puses mēs cienām vadošās iestādes un Eiropas vēstures vērtības un tās sabiedrības stabilitāti un kohēziju. No otras puses mēs vadāmies pēc diviem pamatjēdzieniem, uz kuriem balstās laikmetīgums: “progress” — ideja, ka mēs varam strādāt un mums ir jāstrādā labākas nākotnes vārdā, nodrošinot nepārtrauktas pārmaiņas, un

“Eiropas apgaismība” — savā aicinājumā izmantot saprātu, lai atbrīvotu mūs pašus no visām pašu rosinātajām atkarībām.

103. Ja cilvēki ir brīvi, atbildīgi un savstarpēji atkarīgi, tie piedalās sabiedrības veidošanā un uzlabošanā.

104. Brīvība ir raksturīga cilvēka dabai. Tas nozīmē, ka ikvienai personai ir tiesības un pienākums būt pilnībā atbildīgai par savu rīcību un kopīgi ar saviem kaimiņiem un visu zemeslodi būt atbildīgai par izveidotās pasaules integritāti.

105. Progress ir rezultāts daudzkārtējiem centieniem radīt kopējo labumu, izmantojot dažādus ceļus, mēģinot, kļūdoties un veidojot dialogu. Patiesība cilvēkam nav pieejama automātiski, un pēc sava rakstura cilvēks ir spējīgs maldīties. Tāpēc mēs atzīstam, ka nav iespējams iedomāties ideālu sabiedrību ikvienam, kas būtu brīva no visām sāpēm un konfliktiem, nemaz jau nerunājot par tādas izveidošanu. Mēs iebilstam pret jebkāda veida totalitārismu, kas balstīts uz šādiem centieniem. Katrs cilvēks ir spējīgs pieturēties pie savas idejas par to, kas ir labs, īstenot un pārskatīt to. Demokrātiskā politika ar vienlīdz lielu cieņu un svarīgumu attiecas pret cilvēkiem ar dažādām idejām par to, kas ir labs, ja vien tās tiek paustas saskaņā ar tolerances vērtībām un ir demokrātiskas.

106. *ETP* uzskatu un politiskās rīcības pamatā ir fundamentālas, savstarpēji atkarīgas, vienlīdz nozīmīgas un universāli piemērojamas vērtības: brīvība un atbildība, vienlīdzība pašos pamatos, taisnīgums, tiesiskums un solidaritāte, kā arī subsidiaritāte. Mēs uzskatām šīs vērtības par universālām, ne tikai rietumu vērtībām, lai gan tās vēsturiski ir radušās rietumos un attīstījušās, risinot dialogu ar citām kultūrām. Tas jo īpaši attiecas uz vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem, varas nodalīšanu no reliģiskajām iestādēm, varas nodalīšanu, demokrātiju un tiesiskumu.

Brīvība un atbildība

107. Ilgāk nekā divas desmitgades mēs esam dzīvojuši vienotākā un brīvākā Eiropā nekā jebkad agrāk. Daļēji tas tā ir, pateicoties Eiropas integrācijas procesam, kas ir bijis veiksmīgs, pārsniedzot visas cerības. Bet tas tā ir arī, pateicoties Centrālās un Austrumeiropas atbrīvošanai no totalitārā komunisma un Dienvideiropas daļu atbrīvošanai no autoritārā režīma. Pieredze, kas tika gūta, atbrīvojoties no totalitārisma un diktatūras, un no situācijas, kad tika apspiestas individuālās un politiskās tiesības un iespēja cīnīties par brīvību, apdraudot cilvēku labklājību un dažreiz pat dzīvību, ir bagātinājusi visu Eiropu. Mūsu politiskajā ģimenē tā ir nostiprinājusies kā cilvēka brīvības neatgriezeniska atzīšana un totalitāro un autoritāro režīmu nelokāma neatzīšana. Pat pēc 20 gadiem nevajag (un nevajadzētu) mazināt šo partiju, kas darbojas kādreizējās komunisma režīma valstīs, centienus ieviest un uzturēt spēkā demokrātijas vērtības, jo ir iesakņojušās un noturīgas autokrātiska režīma tradīcijas vai arī bijušo komunistisko partiju sekotāji nav pieņēmuši Eiropas standartus pa īstam.

108. Mēs uzskatām, ka īsta brīvība nozīmē autonomiju un atbildību, nevis bezatbildīgu neatkarību. Patiess taisnīgums un solidaritāte nevar pastāvēt, ja vien nav izpildīts būtisks priekšnoteikums — brīvības pastāvēšanu ir pieņēmis ikviens.

109. Atbilstīgi šim priekšstatam ikvienam ir kopīga atbildība attiecībā pret izveidotās pasaules integritāti. Tādējādi cilvēki, grupas, kopienas, tautas, nācijas un valstis ir atbildīgas par savu rīcību attiecībā pret ikvienu šobrīd un nākotnē dzīvojošu cilvēku, un ikviens no viņiem ir izveidotās pasaules unikāla daļa.

110. Tas ir iemesls, kāpēc *ETP* cenšas ļaut ikvienam savā ikdienas dzīvē izbaudīt to, ka katram pieder neatņemamas tiesības. Tas ietver gan tiesības pilnībā attīstīt un izmantot savas spējas, talantus un dotības, gan, no otras puses, pienākumu tos ļaut izmantot sabiedrībai un vienmēr censties attiecībās ar citiem piemērot taisnīguma un solidaritātes vērtības.

111. Varas institūciju leģitimitāte rodas, pateicoties vajadzībai radīt atbilstīgus apstākļus ikviena cilvēka personīgajai attīstībai gan individuāli, gan kopienā ietvaros. Tādējādi varas iestādei, neatkarīgi no tā, vai tā ir valsts vai privāta, un no tā, kādā līmenī tā darbojas, ir jāaizsargā cilvēces vispārējās intereses un kopējais labums, īpašu uzmanību jebkuros apstākļos pievēršot tās visnabadzīgākajai un visnelabvēlīgākajā situācijā esošajai daļai.

112. Kopējo labumu nedrīkst sajaukt ar individuālo interešu kopumu. Taču šīm interesēm vienmēr ir jābūt savienojamām ar pienācīgu cieņu pret katras individuālās, civilās un politiskās, ekonomiskās un sociālās, reliģiskās, kultūras un kolektīvās personas tiesībām.

113. Tautu tiesības uz pašnoteikšanos un savu likumīgo tiesību brīvu realizāciju nevar piesaukt, lai liegtu kādai personai realizēt un baudīt tās pamattiesības vai novirzītu cilvēkus uz vardarbības ceļa.

114. *ETP* uzskata, ka citu personu brīvība un vienlīdzība būtu jārespektē arī vienojoties, veicot pārrunas un komunicējot vienam ar otru, proti, atklātās debatēs, neatkarīgi no citu personu viedokļa un pārliecības, kā arī attieksmē pret citām grupām, to pārliecību, minoritātēm un iestādēm.

115. Mēs uzskatām, ka ir jārespektē tiesības uz atteikšanos pārliecības dēļ.

Cieņa un pamatvienlīdzība

116. Visiem cilvēkiem ir vienādas tiesības, jo viņiem ir nodrošināta vienāda cieņa, kas balstīta uz cilvēka dabu. Tāpēc attiecībās ar citām personām katras personas brīvība ir ierobežota tā, lai tiktu respektēta citu personu brīvība un cieņa, kas izriet no šīs pamatvienlīdzības atzīšanas. Neņemot vērā atšķirības spēju, talantu un dotību ziņā, katrai personai, neraugoties uz tās izcelsmi, dzimumu, vecumu, rasi, seksuālo orientāciju, valstspiederību, reliģisko piederību, pārliecību, sociālo statusu vai veselības stāvokli, ir jābūt iespējai brīvos un vienlīdzīgos apstākļos sasniegt personīgo attīstību.

Tiesiskums

117. No tiesiskuma jēdziena izriet, ka visos laikos indivīdiem un arī to kopienām atkarībā no to rakstura un mērķiem ir jānodrošina nepieciešamie apstākļi to brīvības realizācijai. Tiesiskumam ir raksturīgi katram indivīdam piešķirt to, kas viņam pienākas, un aktīvi tiekties pēc lielākas iespēju vienlīdzības un pēc dzīves sabiedrībā, kuras pamatā ir savstarpēja cieņa. Tā ir valsts, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības atbildība nodrošināt sociālo taisnīgumu, izmantojot likumdošanu, partnerību un līdzdalību visos līmeņos — privātajā, valsts un starptautiskajā.

118. Viena tiesiskuma dimensija ir likumu ievērošana un to objektīva piemērošana. Iedzīvotājiem ir jābūt vienlīdzīgiem likuma priekšā. Atbilstīgi civilizācijas dinamikai un tehnikas progresam tiesību akti nepārtraukti tiek uzlaboti, taču tajos vienmēr ir jārespektē cilvēka cieņa un cilvēktiesības, un cilvēkiem un to kopienām tie ir brīvprātīgi jāpieņem.

119. Tiesību akti ir jāuzlabo, balstoties uz cilvēka pamattiesību un nenoliedzamo tiesību vispārēju ievērošanu, kā noteikts 1948. gada Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā, 1950. gada Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kas apstiprināta 2009. gada Lisabonas līgumā.

120. Tiesiskums nevar būt patvaļīgs vai tikt sajaukts ar vairākuma diktatūru. Tas paredz mazākuma tiesību ievērošanu, kuram vairākums nevar liegt brīvi īstenot savas tiesības, un tas paredz atteikties no tādu pasākumu un politikas piemērošanas, ko nevar savienot ar cilvēka pamattiesību ievērošanu.

Solidaritāte

121. Tiesiskums un solidaritāte ir neatdalāmi savstarpēji saistīti. Tā kā jebkas, kas notiek ar vienu personu, rada sekas citiem, solidaritāte nozīmē izpratni par cilvēku savstarpējo atkarību un savstarpējo saistību. Tā nozīmē arī praktisku rīcību, dalīšanos, efektīvu palīdzību un tiesības un pienākumus attiecībā pret indivīdiem un to kopienām.

122. Solidaritāte ir kopīga atbildība: stiprākajiem ir jāpalīdz vājākajiem, kuriem, savukārt, pašiem ir jācenšas uzlabot savu situāciju atbilstīgi savām iespējām.

123. Piekrītot tam, ka cilvēce ir vienota laikā un telpā, mēs uzskatām solidaritāti ne tikai par horizontālu parādību starp visu paaudžu un visās vietās dzīvojošiem cilvēkiem, bet arī — atsaucoties uz nākamo paaudžu likumīgajām interesēm un ietverot cieņu pret izveidoto pasauli — par vertikālu parādību.

124. Solidaritāte sākas mājās, ģimenē un ir nepieciešama kopienu, nāciju un visas ES kopējā labuma nodrošināšanai. Subsidiaritātes princips nosaka, ka solidaritāti vienmēr līdzsvaro individuālās atbildības jēdziens un pašrealizācijas jēdziens. Globalizācijas laikmetā solidaritāte un atteikšanās no mantkārības ir globāla mēroga kopējā labuma atzīšanas izpausme. ES dalībvalstu neatkarība un kopīgs politiskais liktenis aicina īstenot solidaritāti Eiropas mērogā. Tomēr, lai nodrošinātu Eiropas dalībvalstu institucionalizētu solidaritāti, dalībvalstīm ir jāuzņemas juridiskā atbildība.

Zemes un izveidotās pasaules integritātes respektēšana

125. Mēs iebilstam pret zemes nepārdomātu un netaisnīgu izmantošanu, neņemot vērā dabas ierobežotās pašatjaunošanās iespējas. Mūsu cilvēka jēdzienā ietverts aicinājums zemi apsaimniekot atbildīgi, lai vienkārši apmierinātu visu cilvēku vajadzības un uzlabotu dzīves apstākļus un dzīves kvalitāti ikvienam, tai pat laikā nodrošinot arī ilgtspējīgu attīstību, aizsargājot nākamo paaudžu likumīgās intereses. Tas nozīmē, ievērojot piesardzības principu, atturēties no tādas politikas un prakses, kuru sekas nākotnē mēs nevaram paredzēt. Mēs atbalstām jaunas tehnoloģijas, pētniecību un inovācijas, jo tā ir atslēga uz ilgtspējīgu attīstību. ES šajā jomā ir jābūt vadošajai lomai.

126. Tāpēc mums personiskajā, valsts un Eiropas līmenī būtu pilnībā jābūt atbildīgiem par klimata pārmaiņu problēmas risināšanu un mums būtu jādarbojas visos līmeņos, lai mazinātu šo degradāciju un piemērotos tās sekām.

127. Augsti vides un sociālie standarti ir labu dzīves apstākļu priekšnoteikums. Mēs ticam pašu cilvēku veselajam saprātam. Ar tiesību aktiem būtu jāizveido atbilstīgs ietvars uz informāciju balstītu un pamatotu lēmumu pieņemšanai.

Subsidiaritāte un daudzveidība

128. Mēs uzskatām, ka demokrātija ir būtiski svarīgs nosacījums cilvēku kā pilsoņu dzīvei un plaukstošu sabiedrību pastāvēšanai. Demokrātija vienmēr ir balstīta uz tiesiskumu, varas dalīšanas principu un brīvām vēlēšanām. Pilsoņu līdzdalība valsts dzīvē un lēmumu, kas attiecas uz ikvienu, pieņemšanā ir būtisks demokrātijas elements. Mēs uzskatām, ka pilsoņu līdzdalība visos līmeņos ir nepieciešams līdzeklis, lai sasniegtu patiesu demokrātiju.

129. Subsidiaritātes princips nozīmē, ka vara ir jāīsteno tajā līmenī, kurā tā ir gan visefektīvākā, gan tuvākā pilsoņiem, ja vien tā šajā līmenī ir efektīvi īstenojama. Politika, pasākumi un tiesiskie regulējumi, kas visefektīvākie ir Eiropas līmenī, būtu nododami Eiropas Savienībai, bet tādus pienākumus, kurus var pienācīgi veikt zemākā līmenī, nav jānodod veikšanai augstākajā līmenī. Visos ES pārvaldības līmeņos ir jānotiek pārskatāmai sadarbībai šo pienākumu izpildē.

130. Ar subsidiaritātes principu piemērošanu noteiktās robežas arī veicina varas konkrētu dalīšanu, novēršot tās koncentrāciju. Mēs plānojam izveidot spēcīgu, no apakšas uz augšu vērstu sistēmu, kas aptver visus, sākot no pilnvarotajiem indivīdiem un ģimenēm un to organizācijām, vietējām kopienām, pilsētām, reģioniem un dalībvalstīm, līdz Eiropas Savienības līmenim.

131. Ja valstis pārkāpj pamattiesības, tad starptautiskā valstu kopiena ir atbildīga par aizsardzības pasākumu veikšanu, pamatojoties uz līgumiem, konvencijām, nolīgumiem un citiem dokumentiem un pat kodificējot pienākumu iesaistīties, pārkāpumu pārtraukšanai pakāpeniski izmantojot arvien stingrākus, taču proporcionālus līdzekļus un veicot stingru starptautisku, demokrātisku kontroli.

132. Iemesls valstīm būt suverēnām ir dot tām iespēju nodrošināt kopēju labumu, labklājību un attīstību saviem iedzīvotājiem un aizstāvēt un atjaunot starptautisko tiesisko kārtību, respektējot cilvēka cieņu. Taču tas arī nozīmē, ka valstīm ir jādala sava suverenitāte ar pārvalstiskām un starptautiskām organizācijām, ja tās katra atsevišķi nevar efektīvi rīkoties; tām būtu jāapvieno savas potenciālās iespējas, noslēdzot starptautiska un pasaules mēroga partnerības un konvencijas.

Mūsu redzējums par sabiedrību

133. Politiskajai kārtībai, kā arī ekonomikas, sociālajai un kultūras sfērai ir jābalstās uz mūsu vērtībām.

134. Ekonomikas attīstība, kas balstīta uz katras un ikvienas personas ieguldījumu, var veicināt labklājību un mieru tikai tad, ja tās augļi tiek kopīgi nolūkā uzlabot katras personas dzīves apstākļus un tās personības attīstību. Šā iemesla dēļ mēs atbalstām sociālā tirgus ekonomiku, un mums ir jāatbalsta un jāattīsta ilgtspējīga solidaritātes un atbildības sistēma.

135. Ir jā saglabā modrība attiecībā uz risku, ka ekonomiskās varas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā tiktu apspiesta brīvība, veidotos nevienlīdzība vai rastos netaisnība. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt konkurenci starp tirgus spēkiem, kā arī veicināt solidaritāti un sociālo taisnīgumu.

136. Subsidiaritāte izpaužas ne tikai vertikāli politiskajā sistēmā, bet arī horizontāli – sabiedrībā, pamatojoties uz pieņēmumu, ka sabiedrību var veidot brīvi. Tāpēc valsts iestādēm ir jāievēro cilvēktiesības un pamatbrīvības, jāatzīst un jāatbalsta sociālo grupu relatīvā autonomija, un tām nav jāaizņem privātās iniciatīvas vieta, ja vien pēdējā nav vāja vai neeksistē vispār. Šādā pašā garā Eiropas Tautas partija mudina pilsoniskās sabiedrības uzplaukšanu, īstenojot nevalstisko organizāciju darbību un veidojot apvienības. Mēs arī uzskatām, ka ES būtu jāveicina tiešas attiecības ar ražotāju apvienībām, patērētājiem,

arodbiedrībām, ekonomikas kamerām un citām sociāli ekonomiskajām un sabiedriskajām struktūrām.

Sociālā tirgus ekonomika

137. Sociālās tirgus ekonomikas koncepcija tika izstrādāta Eiropas tumšākajos laikos — 1930. un 1940. gados — kā pretlīdzeklis krīzei, totalitārismam un karam. Tā turpināja koncepcijas un politiku, ko deviņpadsmitajā gadsimtā un tam sekojošā gadsimta pirmajās desmitgadēs izstrādāja sabiedriskās organizācijas un baznīcas. Sociālā tirgus ekonomika, pirmkārt, ir dziļi politiska koncepcija, kā aizsargāt cilvēka brīvību, saglabājot un attīstot tirgu. Pēckara Eiropas pirmajās desmitgadēs tā visskaidrāk izpaudās kristīgo demokrātu politikā un ir mūsu politiskās ģimenes pamatprincips. Tā ir līgumos noteikta ekonomiskā un sociālā kārtība, kas saskaņo personisko brīvību, tiesības uz privātīpašumu un brīvu konkurenci tirgū ar sociālajām tiesībām, sabiedrības interesēm un ilgtspējīgu attīstību. Mūsu politiskajai ģimenei ir no jauna jāaktualizē darba un uzņēmējdarbības ētika, kas ļauj ikvienam nopelnīt līdzekļus dzīvošanai. *ETP* atbalsta spēcīgu sociālo dialogu un atzīst sociālo partneru svarīgo nozīmi.

138. Vājākie mūsu sabiedrības locekļi ir pelnījuši solidaritāti, ja viņi paši nevar sevi atbalstīt. Taču šī politika nekad nedrīkst būt pretrunā ar pamatprincipu par personisko atbildību tirgus konkurences apstākļos. Pēc pieredzes gūšanas smagajā pasaules finanšu un ekonomikas krīzē mūsu galvenajai prioritātei ir jābūt Eiropas un pasaules līmeņa sociālās tirgus ekonomikas veicināšanai un stiprināšanai arvien vairāk savstarpēji saistītajā pasaules ekonomikā. Tirgiem ir jādarbojas pēc iespējas brīvāk, un ir jāizbeidz negodīga prakse un protekcionisma pasākumi pret brīvu konkurenci un brīvu tirdzniecību.

139. Sociālās tirgus ekonomikas pamatā Eiropas un pasaules līmenī ir jābūt vides ilgtspējas principam. Tas nozīmē lielāku uzmanību nekā jebkad agrāk pievērst atjaunojamās enerģijas avotiem, neilgtspējīgas enerģijas ražošanas pakāpeniskai pārtraukšanai, energoefektivitātei, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, dabas resursu (ūdens, gaisa un zemes)

saglabāšanai un atjaunošanai. Tas arī nozīmē, ka ekonomiskajai izaugsmei ir jāatbalsta tie faktori, kas uzlabo iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Reliģija un politika

140. Mēs, *ETP* dalībpartijas, atkārtoti apliecinām saikni, kas pastāv starp evaņģēlijā un kristīgās kultūras mantojumā balstītajām kristīgajām vērtībām un demokrātiskajiem brīvības, visu cilvēku pamattiesību vienlīdzības, sociālā taisnīguma un solidaritātes ideāliem. Tajā pašā laikā mēs uzsveram baznīcas un valsts šķirtību, un sabiedrībā ir jānošķir baznīcas un valsts, kā arī reliģijas un politikas loma. Evaņģēlijs nav politiska platforma. Taču ar minēto nošķirtību nekādā gadījumā nedrīkstētu pamatot baznīcu noliegšanu vai devalvēt nepieciešamību risināt pastāvīgu dialogu un īstenot mijiedarbību starp politisko un reliģisko sfēru. Šis dialogs būtu jāpastiprina. *ETP* atzinīgi vērtē Līguma par Eiropas Savienību darbību 17. pantu un uzskata to par galveno līdzekli, piemēram, risinot jautājumu par kristiešu vai citu reliģisko grupu vajāšanu pasaulē. Reliģijas brīvība, tostarp tiesības uz pievēršanos vai nepievēršanos reliģijai, ir vienlīdzīgā līmenī ar citām pamata cilvēktiesībām.

141. Atzīstot mūsu civilizācijas grieķu-romiešu un jūdaisma-kristietības saknes un Apgaismības laikmetu par iedvesmas avotiem, mēs vēlamies pozicionēt sevi galvenokārt kā partiju, kuras vērtības ir brīvas no saistībām pret kādu konfesiju. Tās ir vienlīdz saprotamas tiem no mums, kas tic Dievam kā patiesības, taisnīguma, visa labā un skaistuma avotam, un tiem, kas tic, ka cilvēce ir aicināta piedalīties Dieva veiktajā radīšanas un brīvības nodrošināšanas darbā, kā arī tiem, kas nepieder pie šīs ticības, bet respektē tās pašas universālās vērtības kā radušās no citiem avotiem.

142. Noliedzot, aizmirstot, ignorējot vai vājinot savas vērtības, Eiropas Tautas partija vairs nebūs nekas cits kā varas līdzeklis bez dvēseles vai nākotnes, tajā pašā laikā zaudējot arī sava nododamā vēstījuma vispārējo un sākotnējo būtību, kas ir balstīts uz vispārēju izpratni par katra cilvēka un uz dzīves sabiedrībā nereducējamu sarežģītību.

II daļa. Jauni izaicinājumi mūsu sabiedrībām

201. Eiropas projekts, kurā *ETP* dalībpartijas bija celmlauzis un virzītājspēks, vēl joprojām nav pabeigts. Pēckara Eiropa ir atjaunota, karš ir kļuvis par tāliem draudiem, virzība uz totalitārismu ir cietusi neveiksmi; kontinents ir gandrīz vienots un ir kļuvis mierīgs un pārtikušāks kā jebkad agrāk. Taču nav iemesla ieslīgt pašapmierinātībā.

202. 21. gadsimts piedāvā ne tikai nepieredzētas jaunas iespējas, bet arī rada izaicinājumus un draudus. Uz globalizāciju ir jāreaģē daudzpusēji, bet reakcijai ir jābūt stingrai un saskaņotai Eiropas līmenī. Sakarā ar milzīgajām spēku pārmaiņām ekonomikā un ģeopolitikā ir jāsteno jauna veida kopīgi centieni attiecībā uz inovācijām un kompetenci, balstoties uz vērtībām un ilgtermiņa redzējumu un stratēģijām. Demogrāfiskās attīstības, klimata pārmaiņu, apdraudējuma pārtikas drošumam, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un jauna veida iztrūkumu dēļ tālejošas pārmaiņas ir neizbēgamas.

203. Mēs uzskatām, ka pasaules attīstība pēdējās desmitgadēs ir vēlreiz apstiprinājusi Eiropas sociālā modeļa pamatprincipu pareizību, kā arī nepieciešamību to turpināt attīstīt, lai saglabātu konkurētspēju.

Pasaules mēroga izaicinājumi

204. Pēc tam, kad ir pārvarēts totalitārisms un radīti apstākļi izlīgšanai un kara novēršanai Eiropā, mēs tagad saskaramies ar varas attiecību krasu maiņu visā pasaulē un jauna pasaules sadalījuma veidošanos. Tas viss iet roku rokā ar tālejošām demogrāfiskajām un ekonomiskajām pārmaiņām. Turklāt kultūras un finanšu ierobežojumi samazina Eiropas gatavību uzņemties lielāku ģeopolitisko atbildību. Aukstā kara beigās un veiksmīgā cīņā pret nabadzību un atpalcību daudzās valstīs rada jaunas iespējas mierīgai starptautiskai sadarbībai un pasaules pārvaldības stiprināšanai. Taču, no otras puses raugoties, pastāv pieaugošs apdraudējums, ko izraisa reģionu nedrošība, nefunkcionējošas valstis, dabas resursu meklējumi, neatrisināti teritoriālie strīdi, terorisms un jaunie un vecie masu iznīcināšanas ieroči, kuri atrodas valsts un nevalstisko dalībnieku rokās. Šajā jaunajā

politiskajā sadalījumā Eiropai ir jāapzinās, ka tā var viegli pazaudēt savu līdz šim joprojām būtisko ietekmi uz pasaules procesiem, arī ņemot vērā tās svarīgākā sabiedrotā, Amerikas Savienoto Valstu, uzmanības pārslēgšanu uz citām pasaules daļām. Šīs iespējas un apdraudējumi starptautiskās un ārpolitikas jomā prasīs tālredzīgu, nofiksētu, stingru un radošu reakciju no Savienības puses. Tas ir jauns pamatojums, lai turpinātu un intensificētu pašas Eiropas integrāciju.

205. Globalizācija un informācijas sabiedrība palielina atkarību un kaitīgās ietekmes riskus valstu un ekonomisko reģionu starpā un tāpēc var radīt negatīvu ekonomisko attīstību daudz īsākā laikā nekā līdz šim. Globalizācija un arvien pieaugošā savstarpējā atkarība ir radījusi arī nenovēršamu apdraudējumu un lieliskas iespējas Eiropas ekonomikai. Arvien pieaugošā pirkspēja daudzās pasaules daļās un pasaules tirdzniecība, kuras apjoms paplašinās, Eiropas preču un pakalpojumu eksportam ir devusi jaunas iespējas, vienlaikus darbaspēka sadalījums pasaulē ir samazinājis daudzu pamatproduktu izmaksas Eiropas patērētājiem. Ir radītas miljoniem jaunu darbvieta. No otras puses, šis pats jaunais darbaspēka sadalījums mūsu kontinentā ir izraisījis lielus darbvieta zaudējumus. Turklāt vēl nebijušā mērogā tiek apdraudēta Eiropas konkurētspēja pasaulē, jo īpaši sakarā ar mūsu demogrāfisko struktūru, izglītību, pētniecības un attīstības modeļiem un ģeogrāfiskās mobilitātes trūkumu. Bez tam, ir kļuvis līdz sāpēm skaidrs, ka mūsu pašreizējie pārmērīgu valsts un privātā sektora izdevumu modeļi, kas balstīti uz kredītiem un aizdevumiem, nav ilgtspējīgi ne tikai nākamo paaudžu perspektīvā, bet pat īstermiņā. Euro izveidošana noteikti ir veicinājusi iesaistīto valstu ekonomikas attīstību, un tāpēc tas ir neatgriezenisks process, ko var atcelt tikai, piedzīvojot dramatiskas un nekontrolējamās sekas. Galvenais jautājums iedzīvotājiem un politiķiem ir, vai mēs esam gatavi un vēlamies rēķināties ar visām ekonomikas, finanšu un institucionālajām sekām, ja mums būs viena valūta. Tāpēc mēs kā *ETP* saskaramies ar trīskāršu izaicinājumu, pirmkārt, veikt intensīvas un plašas reformas un modernizēt mūsu ekonomiku, pielāgojoties pasaules konkurences prasībām, otrkārt, līdzsvarot mūsu valsts un privātā sektora ienākumus ar mūsu tēriņiem, neizraisot ekonomikas lejupslīdi un masveida bezdarbu, un īstenot institucionālas reformas, kam ir būtiska nozīme kopējās valūtas saglabāšanā.

Eiropas projekta saglabāšanai, saskaroties ar šīm problēmām, būs vajadzīgs redzējums un pieredze.

206. Rūpnieciskajai revolūcijai, iedzīvotāju skaita pieaugumam, tehnoloģisko iespēju attīstībai un, pirmām kārtām, ražošanas un patēriņa apjoma milzīgajam pieaugumam ir robežas, līdz kurām zeme spēj atjaunoties un absorbēt, un daudzos gadījumos šī robeža jau ir pārsniegta. Šī līdzsvara atjaunošana ir ne vairāk, ne mazāk kā izdzīvošanas jautājums un galvenais uzdevums šai un nākamajām paaudzēm. Turklāt mūsu ekonomika jau sajūt ierobežojumus, ko rada gaidāmais resursu iztrūkums, jo īpaši izteikti tas ir enerģētikas jomā. Krasas pārmaiņas mūsu ražošanas un patēriņa modeļos ir nenovēršamas, un globālā sasilšana liks tās veikt steidzamāk.

No otras puses, esošās tehnoloģijas un jaunu tehnoloģiju izstrāde var ne tikai radīt alternatīvas neilgtspējīgām tendencēm mūsu ekonomikā un dzīves veidā, bet arī sniegt jaunas, daudzsološas iespējas pārmaiņām, inovācijām, nodarbinātībai un izaugsmei. Mūsu ekonomikas ekoloģizācija rada iespējas valsts, reģionālajā un pasaules mērogā veikt jauna veida uzņēmējdarbību un drosmīgi risināt resursu iztrūkuma problēmas. Tas var būt ienākumu avots mūsdienu, kā arī līdz šim mazāk attīstītām sabiedrībām. Šis trešais visaptverošais izaicinājums vienlaicīgi ir jauns nepieciešams pamats Eiropas sadarbībai — vides problēmām ir vajadzīgi risinājumi, kas iet pāri valstu robežām. Lielākajai daļai no tiem ir vajadzīga globāla pieeja, kuras ietvaros Eiropas redzējuma un interešu aizstāvība nebūs efektīva bez spēcīgas, vienotas un tālredzīgas politikas un prakses.

Sabiedrība un kultūra

207. Eiropa vienmēr ir bijusi vieta kultūrai, racionālismam, attīstībai, zināšanām un humānismam.

Mēs, kā *ETP*, uzskatām, ka pastāv kopēja Eiropas kultūra, kas ir atšķirīga globalizācijas kontekstā. Tāpēc mēs iestājamies par tādas sabiedrības struktūras stiprināšanu, kurā ir vieta ģimenēm, vietējām kopienām, iedzīvotāju apvienībām, reģioniem un nācijām. Mēs piešķiram lielu vērtību iedzīvotāju personiskajai atbildībai, līdzsvaram starp komerciālām un peļņu

nenesošām iniciatīvām, tostarp kultūras pasākumiem, un starp apmaksātu un brīvprātīgu līdzdalību. Valsts politikai tas būtu jāatbalsta.

208. Spēcīgas Eiropas identitātes izjūtas kā neizstājama priekšnoteikuma dinamiskas Savienības izveidei veicināšanai ir jābūt balstītai uz mūsu kontinenta sociālo, kultūras un garīgo daudzveidību. Šī daudzveidība ietver arī citu reliģiju, ne tikai jūdaisma un kristietības, bet, piemēram, arī islāma, ieguldījumu.

209. Tajā pašā laikā mums ir jāaizsargā un jāveicina gan oficiālās vietējās un reģionālās valodas un tiesības uz izglītību dzimtajā valodā pietiekamā skaitā skolu, gan daudzvalodu izglītība, kas ļauj Eiropas iedzīvotājiem bez grūtībām sazināties savā starpā.

210. Mēs saskatām lielu nepieciešamību aizsargāt un veicināt vērtības, kas ir atdalītas no tīri komerciālām interesēm, attīstīt mūsdienu kultūras izpausmes plašsaziņas līdzekļos, tostarp jaunus plašsaziņas līdzekļus, arhitektūru un teritoriālo plānošanu, mākslu, literatūru, un saglabāt mūsu kultūras mantojumu un to bagātināt, veicinot kultūru apmaiņu un mobilitāti.

Ģimene un demogrāfija

211. Kā norādīts Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 16. pantā, ģimene ir dabiska sabiedrības pamatsūniņa, un tai ir tiesības uz sabiedrības un valsts aizsardzību. Ģimene ir neizstājama un pamata institūcija, kurā tiek uzturēta un ieaudzīnāta mīlestība un žēlsirdība, līdzjūtība un cilvēku solidaritāte, tādējādi apvienojot dažādas paaudzes. Tā ir vieta, kur vecāki un bērni uzņemas atbildību un praktiski īsteno solidaritāti viens pret otru. Spēcīgas ģimenes ir priekšnoteikums arī labākai demogrāfiskajai attīstībai.

212. Mēs apzināmies nepieciešamību mūsu sabiedrībās radīt jaunu līdzsvaru starp apmaksātu un profesionālu darbu no vienas puses un ģimenes aprūpi no otras puses, lai stiprinātu solidaritāti paaudžu starpā. Tajā pašā laikā mūsu demogrāfiskās problēmas prasa ilgstošāku līdzdalību darba procesā un vairāk iespēju nodrošināt bērnu aprūpi un izglītošanu, arī nodrošinot dienas aprūpes iestādes un citus sociālos pakalpojumus, un vienošanās veidā

par darba organizāciju, kurā ņemta vērā darba un privātās dzīves saskaņošana. Mēs uzsveram nepieciešamību sociālās politikas ietvaros atzīt vecāku veikto audzināšanas darbu. Mēs uzskatām, ka ar nodokļu politiku būtu jāatbalsta ģimenes un solidaritāte starp paaudzēm.

213. *ETP* atsakās uzskatīt abortus par ģimenes plānošanas metodi. Mēs atbalstām programmas un iniciatīvas, kas palīdz vecākiem un ģimenēm priecāties par katru bērnu, jo īpaši situācijās, kad radušās grūtības vai iestājusies neplānota grūtniecība. Nedrīkstētu īstenot nekādu sociālo spiedienu uz vecākiem, kas nolemj audzināt bērnu ar veselības traucējumiem.

214. Fakts, ka eiropiešu paredzamais mūža ilgums, pateicoties tehnoloģiju un medicīnas attīstībai un veselīgākam dzīvesveidam, palielinās, pats par sevi ir pozitīvs sasniegums. Taču tas ietekmē pensiju un veselības apdrošināšanas sistēmas, un šī problēma ir jārisina. Attiecībai starp strādājošajiem un pensijā esošajiem iedzīvotājiem ir tieksme kļūt arvien nedrošāka. Lielāks darba ražīgums tikai daļēji var kompensēt šo attīstību, un tāpēc ir jāpalielina vidējais kopējais darbalaiks personas dzīves laikā. Arvien vairāk jāveicina veselīgāks dzīvesveids un profilaktiskā veselības aprūpe. Jo ilgāk cilvēki dzīvos veselīgi un aktīvi, jo pozitīvāk tas ietekmēs darba ražīgumu un konkurētspēju. Tajā pašā laikā Eiropai ir jāiegulda vairāk līdzekļu izglītībā un apmācībā, tostarp saistībā ar valodu apmācību, darba mobilitāti un uzņēmējdarbību jauniešiem.

Izglītība un jaunatne

215. Izglītība un zināšanas ir būtiskas Eiropai, bet vēl nav pilnībā realizēts to potenciāls. Pēdējos gados Eiropas lielākais uzdevums ir veidot sevi kā zināšanās balstītu ekonomiku un sabiedrību. Ar konkurenci un zinātnisko potenciālu saistīto mērķu sasniegšanu aizkavē intelektuālā darbaspēka emigrācijas tendences, kā arī finanšu krīzes. Tajā pašā laikā izglītība ir pamats, lai indivīds veidotos par veiksmīgu un attīstīties spējīgu profesionāli.

216. Mēs uzskatām, ka izglītība un apmācība ir kļuvusi par dzīvesveidu un resursu, un tāpēc mēs Eiropā no tā vēl nekad neesam bijuši vairāk atkarīgi. Pasaulē, kurā viss strauji mainās,

jaunieši ir īpaši atbildīgi par Eiropas nākotnes veidošanu. Lielāks izaicinājums ir ar izglītības palīdzību nodrošināt viņiem labas starta pozīcijas.

Imigrācija un integrācija

217. Mobilitāte Eiropas Savienībā un imigrācija uz Eiropu no ārvalstīm ir realitāte. Šie fenomeni ir bagātinājuši Eiropu gadsimtiem ilgi. Eiropas ekonomika ir ieinteresēta piesaistīt augsti kvalificētus darbiniekus no visas pasaules, bet imigrācija nebūtu jāveicina kā vienīgais risinājums demogrāfiskajām problēmām. Būtu jānovērš “smadzeņu aizplūšana”. Kompetence attiecībā uz lēmumu pieņemšanu par piekļuvi valsts darba tirgum jāuzņemas dalībvalstīm. Turklāt vienmēr būs nepieciešams sniegt patvērumu cilvēkiem, kas tiek vajāti. Pret imigrantiem un bēgļiem ir jāizturas, ievērojot cilvēktiesības.

218. Mēs uzskatām, ka ir obligāti jāapspiež problēmas, kas radušās integrācijas trūkuma un nelegālās imigrācijas dēļ, jo īpaši imigrantu “paralēlo sabiedrību” izveidošanās, kurās netiek ievērotas mūsu konstitūcijās nostiprinātās vērtības, piemēram, atsevišķu personu brīvības un vienlīdzība starp vīriešiem un sievietēm likuma priekšā. Cilvēktiesības, brīvība un iecietība ir jārespektē ikvienā kultūras vai reliģiskajā kopienā Eiropā. Savienībā nedrīkstētu būt vietas sektantisku tiesību sistēmu patvērumu ierīkošanai.

219. Imigrantiem būtu jāpakļaujas uzņēmēju valstu pārvaldībai un jāapgūst to valodas, kā arī savas jaunās mājvietas vēsture un paradumi tajā, jāievēro likumi un jārespektē tās kultūras mantojums un pamatvērtības, un jāpilda attiecīgās vietējās un valsts kopienas pilsoņa tiesības un pienākumi. Tas, no vienas puses, ir tāpēc, lai dotu iespēju visiem individuālajiem imigrantiem pilnībā baudīt savas tiesības. No otras puses, *ETP* cīnīsies pret visa veida diskrimināciju, kas vērsta pret imigrantiem. Cilvēkiem ir tiesības pieturēties pie savas reliģijas un kultūras tiktāl, ciktāl tiek ievērots likums. Jārisina etnisko grupu geto teritoriju rašanās problēma. Svarīgs aspekts, lai integrētos sabiedrībā, ir darba iespēju iegūšana. Jāveicina sadarbības iespējas un tikšanās starp imigrantiem un viņu ģimenēm un viņu līdzpilsoņiem mītnes zemēs.

220. Kopējas patvēruma politikas izveide ir mērķis, kuru ir apstiprinājušas visas ES dalībvalstis. Taču jebkāda šāda kopēja politika ir jāveido, balstoties uz esošajiem noteikumiem ES patvēruma politikas jomā. Šajā politikā būtu jāietver arī solidaritāte ar tām dalībvalstīm, kas saskaras ar nesamērīgu spiedienu uz savu valstu patvēruma sistēmām, jo īpaši to ģeogrāfiskā novietojuma vai to demogrāfiskās situācijas dēļ. Kara vai dabas un cilvēku izraisītu katastrofu gadījumos ES un tās dalībvalstīm būtu jāatvieglo to personu uzņemšana, kam vajadzīga starptautiska aizsardzība Eiropas Savienībā. Kad apstākļi uz vietas to atļauj, mums ir jāveicina viņu atgriešanās.

Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija

221. Viena no Eiropas Savienības pamatiezīmēm ir sociālā, teritoriālā un ekonomiskā kohēzija. Tas ir praksē ieviests solidaritātes princips un pārliecība, ka miers sabiedrībā nav ilgtspējīgs, ja ir pārāk lielas vai ilgstošas atšķirības. Veidot kohēziju nozīmē mazināt atšķirības starp valstīm, veicināt pārrobežu un teritoriālo sadarbību starp reģioniem valstu ietvaros, taču arī pārvarēt atšķirības mūsu sabiedrībās, kas radušās sabiedrības kategoriju, tautību, valstiskās izcelsmes vai vecuma kontekstā. Tas ir nopietns izaicinājums mūsdienās, kad palielinās nevienlīdzība un nabadzība, kas bieži vien, jo īpaši jauniešu vidū, ir apvienojumā ar arvien pieaugošu bezdarba apjomu.

222. Šobrīd galvenokārt valstu līmenī ir izaicinājums apturēt jaunas — zemākas sabiedrības kategorijas rašanos. Sociālā kohēzija mūsu sabiedrībās visvairāk tiek apdraudēta tad, ja bezdarbs, izglītības trūkums un imigrantu populācijas koncentrējas kaimiņos, kas pārāk bieži noved pie viņu dzīves vides pagrimšanas nabadzībā, radikalizācijas, narkomānijas, vardarbības un nelabvēlīgas kriminālās situācijas. Turklāt tādas parādības kā nabadzība pat to iedzīvotāju vidū, kas strādā, un gados vecāku cilvēku vidū prasa valdību un sociālo partneru pastiprinātu uzmanību. Lai gan primāri atbildīgas ir tieši valstu valdības un vietējās iestādes, un tām palīdz pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas un pašpalīdzības kustības, ES var palīdzēt risināt šīs problēmas, radot apstākļus nodarbinātības un ekonomikas izaugsmei un izmantojot savas koordinēšanas iespējas noziedzības un narkotiku apkarošanas jomā.

223. Kohēzijas trešā dimensija līdztekus ekonomiskajai un sociālajai ir teritoriālā. Teritoriālā kohēzija ir pamats valstu un reģionu konkurētspējas uzlabošanai.

224. *ETP* plāno arī pievērst lielāku uzmanību mācības priekšlaicīgi pārtraukušo problēmai un jaunākās paaudzes nepietiekamajai izglītībai. Šajā ziņā Eiropas Savienībai ir svarīga, taču attiecībā pret dalībvalsti pakārtota nozīme, tai, piemēram, būtu jāatbalsta izglītības programmas, mobilitāte un mūžizglītība.

225. *ETP* atkārtoti apliecina savus centienus veicināt cilvēka tiesības uz izglītību un vecāku brīvību veikt izvēli saistībā ar izglītību.

Diskusiju par ētiku padziļināšana

226. Tehnoloģijām ir aizvien lielāka nozīme it īpaši cilvēka dzīves sākumā un beigās. Mūsu pieņemto lēmumu morālās sekas pievieno jaunu dziļumu mūsu politiskajām, sabiedriskajām un individuālajām izvēlēm. Tajā pašā laikā jaunas iespējas izmērīt mūsu rīcības un lēmumu ietekmi uz nākamajām paaudzēm pieprasa vēl nepieredzētu pašreizējās rīcības izvērtēšanu, ņemot vērā tās sekas nākotnē.

227. *ETP* apliecina viedokli par cilvēku, cilvēka dzīvību un izveidoto pasauli, kas aprakstīts mūsu 1992. gada Atēnās pieņemtajā pamatprogrammā un mūsu 2001. gada Berlīnes deklarācijā "Vērtību Savienība". Taču šajos dokumentos nav pieminētas visas jomas, kurās notiek tehnoloģiju attīstība un rodas ētiska rakstura problēmas. Tāpēc ir jāturpina izvērtēt jaunās tehnoloģijas, balstoties uz šajos dokumentos izklāstītajiem principiem. Papildus tehnisko jauninājumu ieviešanai šajās jomās, mums ir jāturpina sistemātiskas diskusijas par ētikas jautājumiem. ES nebūtu jāpiešķir līdzekļi tādām tehnoloģijām, kas ir acīmredzamā pretrunā ar iepriekšminētajos dokumentos uzsvērtajām vērtībām, un citās sensitīvās jomās ES finansējuma piešķiršanu vajadzētu apvienot ar saistīto ētisko aspektu izpēti.

228. Cilvēka dzīvība būtu jāaizsargā no tās sākuma līdz tās dabiskām beigām. Ģenētiska iejaukšanās cilvēka dzīves iesākumā būtu jāierobežo līdz iesaistei, lai dziedētu viņa slimības.

Savienībā būtu jāaizliedz mākslīga embriju radīšana un atlase pētniecības vai komerciālos nolūkos. Būtu jāaizliedz abortu un eitanāzijas reklāmas.

Politisko partiju nozīme

229. Politiskās partijas ir neaizstājama reprezentatīvās demokrātijas institūcija. Tām ir izšķirošā nozīme, jo tās pārstāv vispārējas, konkrētas un dažādas iedzīvotāju intereses, pieprasa atbildību no pārvaldības iestādēm, iesaista iedzīvotājus politiskajos procesos un veicina sekošanu demokrātijas ideāliem. Tātad politiskajām partijām būtu jāveicina sieviešu un vīriešu vienlīdzība, kā arī abu dzimumu pārstāvība visos to vēlēšanu sarakstos un visos to iekšējos orgānos. Politiskajām partijām valstu un Eiropas līmenī ir jābūt organizētām un jādarbojas saskaņā ar starptautiskās demokrātijas noteikumiem. Turklāt tām jābūt modrām attiecībā uz ideoloģijām un grupējumiem, kuru mērķis ir iznīcināt mierīgu politisko sadarbību un demokrātiju, kas sasniegta Eiropā.

230. Politiskajām partijām ir būtiska nozīme iedzīvotāju un valdību tuvināšanas procesā. Pārstāvības demokrācija ir tilts starp iedzīvotājiem un valdībām. Arī Eiropas līmenī tās ir nepieciešamas, lai padarītu Eiropas Savienību tuvāku tās iedzīvotājiem un lai Eiropas lēmumu pieņemšanas procesos iesaistītu tautu. Šīm Eiropas partijām būtu jāsaņem līdzekļus no brīvprātīgiem ieguldījumiem un Eiropas Savienības finansējuma, lai tās varētu veikt pašas savu izpēti, izmantojot autonomus ideju ģeneratorus, organizēt Eiropas vēlēšanu kampaņas un iegūt piekļuvi plašsaziņas līdzekļiem.

231. Līdz ar lēmumu pieņemšanas procesa Eiropas līmenī arvien lielāko nozīmīgumu būtu jākontrolē un jāveicina Eiropas lēmumu pieņemēju un parlamentāriešu integritāte, pārredzamība un neatkarība. Finanšu ieguldījumiem visos gadījumos būtu jābūt pārredzamiem.

232. Pati *ETP* iesaistīsies nepārtrauktā pilsoņu uzticības nostiprināšanas un iegūšanas procesā, nodrošinot dialogu, savu klātbūtni, pārredzamību un pārskatatbildību. *ETP* vēlas panākt dziļāku integrāciju tās dalībpartijās, balstoties uz solidaritāti, vienlaikus cenšoties

sasniegt mērķi — pilnībā realizēt Savienības iestāžu lēmumu pieņemšanas potenciālu. Tajā pašā laikā, savā labā izmantojot pārmaiņas Eiropas kaimiņreģionos, *ETP* būtu jāturpina stiprināt šos politiskos spēkus tajos kaimiņreģionos, kuros ir vienādas pamatvērtības.

233. *ETP* veicina un atbalsta savu parlamentāro grupu darbību ikvienā Eiropas organizācijā, Eiropas Savienībā, Eiropas Padomē, EDSO un NATO.

Nacionālo minoritāšu aizsardzība

234. Autohtonās nacionālās minoritātes un tradicionālās minoritātes šajā nozīmē ir iedzīvotāju grupas, kas vienā un tajā pašā teritorijā ir dzīvojušas paaudžu paaudzēm, kamēr valstu robežas ir mainījušās. To tiesības un centieni saglabāt atšķirīgas kultūras tradīcijas un runāt savās valodās nacionālajām valstīm ir jāciens un jāveicina, taču minoritātēm ir jāievēro savu valstu konstitucionālā kārtība. Eiropas Savienībai, paužot skaidru apņemšanos problēmu risināšanā sadarboties ar minoritātēm, kā arī ar valstu valdībām, būtu jāpalīdz risināt šo sarežģīto jautājumu, kas bieži vien ir bijis pamatā konfliktiem Eiropas vēsturē.

235. Mēs uzskatām, ka Eiropas Savienība var pakāpeniski sagatavot juridiski saistošus Kopienas standartus un normas pie minoritātēm piederošu personu un kopienu aizsardzībai, vienlaikus veicinot pozitīvus pasākumus un politikas instrumentu izmantošanu nolūkā aizsargāt pie minoritātēm piederošas personas un iedzīvotāju grupas. Konkrēta un efektīva ES stratēģija saistībā ar autohtonajām nacionālajām minoritātēm un tradicionālajām minoritātēm ir balstīta uz labākās prakses apmaiņas principu.

Reģionu nozīmīgums

236. *ETP* atbalsta Reģionu komitejas kā politiskas asamblejas un kā Eiropas Savienības institucionālas struktūras, kas aizsargā reģionu un pilsētu intereses, ieguldījumu. Ar Lisabonas līgumu tika pastiprināts reģionu un vietējo iestāžu nozīmīgums Eiropas Savienībā un nostiprināta Reģionu komitejas kā institūcijas nozīme likumdošanas procesos. *ETP* atbalsta un veicina reģionu kā Eiropas Savienības pamata sastāvdaļu spēcīgu pozīciju, lai reaģētu uz būtisku nepieciešamību mazināt demokrātijas deficītu Eiropas Savienībā. Reģioniem ir svarīga nozīme ekonomiskajā, kultūras un sociālajā ziņā, dažreiz pat pārsniedzot attiecīgo dalībvalstu robežas. Mēs uzskatām reģionu un vietējo iestāžu un to sadarbības veicināšanu daudzās jomās par pievienoto vērtību Eiropas integrācijas procesā.

Brīvība interneta laikmetā

237. Nesenais informācijas un komunikācijas tehnoloģiju progress jo īpaši saistībā ar sociālajiem medijiem internetā vēl nepieredzētā veidā ir sācis mainīt mūsu dzīves un sabiedrību. Tas ir veicinājis globālas pilsoniskas sabiedrības izveidošanos un ar inovāciju starpniecību palielinājis mūsu iespējas, sekmējot ekonomikas izaugsmi un vienotā digitālā tirgus attīstību, vārda brīvību un netraucētu piekļuvi informācijai. Tajā pašā laikā ir radušies jauni apdraudējumi intelektuālajam īpašumam, personas privātās dzīves neaizskaramībai un personas neaizskaramībai. *ETP* iestājas par saprātīgu līdzsvaru starp personas brīvību un maksimālu radošumu un noteikumiem attiecībā uz kibernetikas apkarošanu un digitālo tehnoloģiju visa veida neatbilstīgu izmantošanu, tostarp intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, vienlaikus aktīvi veicinot jaunu uzņēmējdarbības modeļu attīstību digitālajā vidē. Arī internetā ir jāievēro cilvēktiesības. Tās ietver personas tiesības uz datu drošību. Personas datu aizsardzību internetā var neievērot tikai ar noziedzīgām darbībām saistītajos gadījumos.

238. Tehnoloģiju attīstība dziļi ietekmē politiskos procesus. Kopā ar sabiedrības attīstību tā ir veicinājusi politisko notikumu vēl nepieredzētu paātrinājumu, samazinājusi vēlētāju lojalitāti pret partijām ilgtermiņā un tāpēc sekmējusi lielāku nestabilitāti un neprognozējamību, kā arī

vājinājusi lielo tautas partiju spēku. *ETP* un tās dalībpartijām tas būs jāņem vērā un nepārtraukti jāuzlabo savas spējas tehnoloģiju izmantošanā, vienlaikus saglabājot personisku saziņu ar vēlētājiem un tuvinot politiķus iedzīvotājiem. Saziņai būtu jābūt divpusējai, un it īpaši būtu jāveicina saziņas iespēja, sākot no tautas līmeņa līdz partijas hierarhijas augšgalam. Tajā pašā laikā nekas nevar aizstāt vēlēšanās nodrošinātu daudzpartiju demokrātiju, kuras pamatā ir tiesiskums. *ETP* mudinās savus biedrus pilnībā izmantot interneta sniegtās iespējas, lai sāktu politisko darbību un sasniegtu vēl iepriekš neiesaistītus iedzīvotājus. Sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem šajā procesā ir liela nozīme.

III daļa. Eiropas Savienība

ES — vērtību Savienība

301. Daudzu gadsimtu gaitā Eiropas tautas ir kļuvušas par atšķirīgām un pašpaļāvīgām nācijām. Neraugoties uz savām valstiskajām atšķirībām, tās ir saglabājušas savu kopīgo kultūras mantojumu, kura saknes meklējamas senbreju pravietojumos, grieķu filozofijā un romiešu tiesībās, jo tās ir saskaņotas un bagātinātas, pateicoties kristīgajam vēstījumam un jūdaisma un kristīgajām vērtībām. Nacionālas valsts ideja dažādos kultūras attīstības posmos — Renesanses, Apgaismības laikmetā un mūsdienās — ir palikusi neskarta. Nacionāla valsts kā politiskās organizācijas forma un kā dzīvesveids ir kļuvis par paraugu visai pasaulei.

302. Šobrīd mēs saskaramies ar lielām, robežas pārsniedzošām problēmām, kas ir jārisina Eiropas līmenī. Eiropas projekts, arvien ciešāka vienotu nacionālu valstu savienība, nav paredzēts, lai iznīcinātu Eiropas nacionālās valstis, bet ir priekšnoteikums, lai izvairītos no nacionālisma, kas mūsu iedzīvotājiem ir nodarījis daudz ļauna, un lai atjaunotu šo valstu reālu spēju pildīt savus galvenos pienākumus. Eiropas integrācija ir priekšnoteikums, lai atrisinātu pamatproblēmas, ar kurām saskaras mūsu nācijas, un lai nodrošinātu izšķirīgo izrāvienu mūsu kontinenta vēsturē. Eiropas integrācija, kas būvēta uz Otrā pasaules kara drupām un radusies, atbrīvojoties no totalitārisma, ir nodrošinājusi tās pilsoņiem ilgstošu mieru, brīvību, stabilitāti un labklājību. Mēs, eiropieši, varam lepoties par to, ka mūsu nesenajā vēsturē esam sasnieguši šo vienoto pieeju.

303. Turklāt Eiropas ceļš uz mierīgu sadarbību un integrāciju ir izveidojies par paraugu citiem reģioniem pasaulē. Tas mums dod pamatu atbalstīt ilglaicīgās vērtības, kas ir raksturīgas Eiropas sabiedrībām: mieru, brīvību, demokrātiju, sieviešu un vīriešu līdztiesību, tiesiskumu, toleranci un privātīpašumu, balstoties uz sociālo tirgus ekonomiku. ES un tās dalībvalstīm kopīgi ar mūsu transatlantiskajiem partneriem un citiem starptautiskajiem dalībniekiem, ar kuriem mums ir kopīgas vērtības, ir jāturpina cīnīties par šīm vērtībām, kas ir mūsu sabiedrību pamatā un kas ir veicinājušas demokrātiju un cilvēktiesības, kā arī tiesiskumu visā pasaulē.

Mums būtu jāpastiprina mūsu centieni, lai palīdzētu grūtībās nonākušiem demokrātiem visā pasaulē un dotu pretsitienu autoritārajām un fundamentālistu ideoloģijām.

304. Nākotnē Eiropas Savienība joprojām būs veiksmīga, ja visām ES dalībvalstīm un Savienības iestādēm būs mērķtiecīgs un vienots nākotnes redzējums. Ja gribam, lai Eiropas vērtības ietekmē strauji mainīgo pasauli, *ETP* partijai Eiropas modeļa veicināšana būs būtiski svarīga. *ETP* joprojām ir uzticīga redzējumam par Eiropas Savienības politisko integrāciju. Šis redzējums ir vēstures ietekmēts, mūsdienās tas joprojām ir vislabākais risinājums tādām nākotnes problēmām kā globalizācija, migrācija, jauni apdraudējumi drošībai, klimata pārmaiņas un energoapgādes drošība. Šobrīd mūsu uzdevums ir pielāgot Eiropas Savienību 21. gadsimta realitātei un vajadzībām, nosakot pareizās prioritātes un tuvinot Eiropas Savienību iedzīvotājiem.

Eiropa globalizētā pasaulē

305. No mūsu sabiedrību un ekonomikas modeļu arvien lielākās savstarpējās mijiedarbības izriet, ka rīcība Eiropas mērogā ir nepieciešama ne tikai, lai izveidotu iekšējo tirgu un tiesisku kopienu, bet arī lai nostiprinātu brīvību, vienlīdzīgas iespējas, solidaritāti un ilgtspējību situācijā, kad nacionālā valsts viena pati vairs nespēj to pilnībā nodrošināt. Taču Eiropas Savienībai atbilstīgi subsidiaritātes principam ir jāierobežo arī pašai sava iesaiste, paturot sev tādus pienākumus, kurus nav iespējams atbilstīgi veikt zemākos līmeņos un kurus tai pat laikā labāk var paveikt Eiropas līmenī. Eiropas Savienība, kas darbojas ar minimāliem tēriņiem, ir balstīta uz vietējo un reģionālo pašvaldību īstenotu pašpārvaldi un nacionālo valstu identitāti un nozīmīgumu. Eiropas Savienība nav valsts, bet tā darbojas, izmantojot federālai savienībai raksturīgus līdzekļus, tajās politikas jomās, kurās to darīt ir pilnvarojušas dalībvalstis.

306. Saskaņā ar saistībām attiecībā pret Eiropu, ko kristīgie demokrāti ir uzņēmušies no paša sākuma, *ETP* aicina pakāpeniski, bet mērķtiecīgi virzīties uz patiesu politisku savienību atbilstīgi 1992. gada Atēnu programmā un turpmākajos kongresos definētajām pamatlīnijām.

Mēs vēlamies Eiropas politisko savienību. Turpmākajos gados ES ir fundamentāli jāreformē. Savienība un dalībvalstis kopīgi īstēnos vairāk pilnvaru.

307. Ir jāturpina Eiropas Savienības iestāžu sistēmas uzlabošana, pamatojoties uz tās pamatprincipiem. Lai to paveiktu, ES iestādēm ir jāpievērš vienāda uzmanība visiem iedzīvotājiem un dalībvalstīm. Tam nepieciešamas demokrātiski reprezentatīvas iestādes, tostarp efektīvāka Eiropas Komisija, un mehānisms, kā nodrošināt labāku ekonomikas pārvaldību Savienības pārvaldības iestādēs. Ministru padomes un Eiropas Parlamenta koplēmuma procedūrai ir jāķļūst pārredzamāka. Tāpēc Ministru padomei kā otrajai palātai par tiesību aktiem būtu jālemj publiski. Tai lielākā mērā ir jāīsteno līdzdalības demokrātija, kas nozīmē tādus jaunus veidus tiešai mijiedarbībai starp iedzīvotājiem un Eiropas iestādēm kā iedzīvotāju iniciatīva. Viens no mūsu mērķiem ir Eiropas Komisijas priekšsēdētāja tiešā ievēlēšana. Tas mazinātu Savienībā novēroto demokrātijas trūkumu un veicinātu ES iedzīvotāju lielāku kopīgo identitāti.

308. ES, kas vairāk nekā pusgadsimtu visam Eiropas kontinentam ir kalpojusi par piemēru, kā panākt izlīgumu un nodrošināt labklājību, katrā ziņā ir jāiesaista jaunās starptautiskās sistēmas noteikumu un normu izstrādē. Gan mūsu iedzīvotāji, gan partneri pasaulē vēlas, lai Eiropa pieņemtu 21. gadsimta izaicinājumus, uzņemtos lielu un proaktīvu lomu starptautiskajās sarunās, nāktu klajā ar dzīvotspējīgiem inovatīviem ierosinājumiem, uzņemtos atbildību un veicinātu Eiropas vērtības visā pasaulē. Taču, lai efektīvi un laicīgi reaģētu uz tās jauno darbības veidu un ar to saistītajiem globālajiem izaicinājumiem, Eiropai ir jāspēj runāt vienā balsī un darboties kā vienotam veselumam.

309. Globalizētai pasaulei ir vajadzīga globāla pārvaldība. Tāpēc obligāti ir jāstiprina starptautiskās organizācijas, palielinot to iespējas labāk reaģēt uz varas maiņu pasaulē, tas it īpaši attiecas uz ANO, jo tai ir vislielākās pilnvaras pasaules problēmu risināšanā. Jānostiprina būtu arī SVF, jo tas veicina lielāku stabilitāti un drošību starptautiskajos finanšu tirgos. PTO nostiprināšana ir fundamentāli nozīmīga, lai veicinātu labklājību pasaulē un palīdzētu mazināt saspīlējumu konfliktos, kuru pamatā ir valstu atšķirīgas ekonomiskās intereses. Šķēršļu likvidēšana un tirgus pieejamības uzlabošana visā pasaulē būtu jāpapildina

ar apņēmīgiem centieniem panākt efektīvāku starptautisko sadarbību regulējumu izstrādes jomā.

310. Arī jaunās realitātes pasaulē pieprasa esošo struktūru reformēšanu un/vai jaunu iestāžu izveidi. Ja tādas struktūras kā G20 darbosies elastīgi, to nozīme pieaugs, īpašu uzmanību pievēršot strauji augošajām jaunietekmes valstīm Āzijā, Latīņamerikā un Āfrikā.

311. Lai veicinātu mūsu ekonomiku un līdz ar to celtu mūsu pievilcību starptautiskajā līmenī, un izveidotu Eiropu kā spēcīgu pasaules procesu dalībnieci, ir vajadzīga labāka valstu ekonomikas un budžeta politikas koordinācija un integrācija. Tas veicinās Eiropas ekonomiskās aktivitātes atdzimšanu un darbvietu radīšanu. Ekonomisko grūtību laikposmu nevar pārvarēt, nesperot apņēmīgus soļus Eiropas integrācijas veicināšanas virzienā. Tas ir svarīgi, lai nodrošinātu izaugsmi, kā arī euro stabilitāti. Kopīgo tirgu un vienoto valūtu vislabāk var atbalstīt, kopīgi pieņemot politisku lēmumu.

312. Mēs uzskatām ekonomisko dinamismu Eiropā ne tikai par saderīgu ar sociālo atbildību, bet, patiesībā, par tās priekšnoteikumu. Bez ilgtspējīgas ekonomikas attīstības un stingras reakcijas uz krāpšanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju nebūs sociālās kohēzijas un politiskās stabilitātes. Eiropas ekonomiskās un politiskās integrācijas mērķu sasniegšana dod labumu visiem Eiropas iedzīvotājiem. Saskaņā ar esošajiem Eiropas līgumiem tas būtu jādara, ievērojot ES noteikumus, vienlīdzības principu, Kopienas pieeju un aktīvi atbalstot iedzīvotājus.

313. Ārkārtīgi svarīga ir ES plašāka iesaistīšanās starptautisko krīžu novēršanā, tās atbalsts demokrātijas attīstībai, fundamentālistu terorisma novēršanā un konfliktu risināšanā. Eiropai ir jāspēj veicināt līdzsvarotu un dzīvotspējīgu diplomātisko risinājumu meklēšana.

314. ES ir vajadzīga labāka spēja noteikt un ievērot politiskās prioritātes, un tai pasaules mērogā būtu jāturpina iesaistīties situācijās, kurās tā var būt noderīga. Mēs arī uzskatām, ka ES ir pilnībā jāizmanto visas Lisabonas līguma sniegtās iespējas nostiprināt savu ārpolitiku un drošības politiku. Kopējās ārpolitikas un drošības politikas, kā arī drošības un ārpolitikas

nostiprināšana, papildinot transatlantisko aliansi, un arī aktīva un saskaņota cilvēktiesību aizsardzība un cīņa pret nabadzību pasaules līmenī, iesaistoties starptautiskajās attiecībās, būs izšķiroši svarīga Eiropas Savienības tālākai attīstībai. Eiropas Savienībai ir jābūt arī labākām darbības iespējām aizsardzības politikas jomā. Galvenais mērķis ir rast īpaši ciešu sadarbības veidu starp ES un NATO. Šī sadarbība nedrīkst ierobežot dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašo raksturu.

315. Lai gan tradicionālu uzbrukumu draudi Eiropas Savienības teritorijai ir zemi, ES ir jā saglabā modrība un jāpastiprina centieni saistībā ar masu iznīcināšanas ieroču, terorisma un organizētās noziedzības, kā arī reģionālo konfliktu izplatīšanās nepieļaušanu. Tāpēc ES ir jā sadarbojas ar tādiem partneriem un jāveicina tādas vienošanās, kas nodrošinās reģionālo līdzsvaru. Tajā pašā laikā ES ir jāpastiprina centieni samazināt energoatkarības, klimata pārmaiņu, pirātisma un tradicionālo ieroču nekontrolētas tirdzniecības radītos riskus.

316. Lai veicinātu ES diplomātijas spējas un noteiktību attiecībā uz miera uzturēšanu kontinentā un stabilitātes un demokrātijas saglabāšanu visā pasaulē, ES un tās dalībvalstu rīcībā ir jābūt efektīvām militārajām iespējām. Lai veicinātu ES militāro spēju efektivitāti, tai ir arī jāpastiprina centieni saistībā ar kopējiem publiskajiem iepirkumiem, specializāciju, izpēti un attīstību un apmācību. Finanšu un ekonomiskā krīze mūs spiež radikāli uzlabot budžeta efektivitāti un izmantot civilās un militārās sinerģijas, kā arī militāro un civilo resursu apkopšanas un apmaiņas pozitīvo ietekmi. Tas ir svarīgi arī, ņemot vērā atbildību miera uzturēšanas, krīžu pārvaldības un terorisma apkarošanas jomā; kā arī apdraudējumu mūsu tradicionālajiem transporta un sakaru līdzekļiem. Īpaši svarīgi ir stiprināt mūsu aizsardzības iespējas pret kiberuzbrukumu draudiem, veicinot sadarbību Eiropas līmenī un tādējādi papildinot jau esošās NATO iespējas šajā jomā.

317. ES ir arī nopietna interese un atbildība par tās ģeogrāfiski tuvākajiem kaimiņreģioniem. Eiropas kaimiņattiecību politika attiecas uz valstīm, sākot no Vidusjūras, līdz Baltijas jūras reģionam un Kaukāzam, taču tā respektē arī katras valsts unikalitāti. Prioritāte tiek dota stabilizācijas un demokratizācijas procesam kaimiņvalstīs, un tas veicina šo valstu un ES stabilitātes, drošības un labklājības nostiprināšanu. Ņemot vērā sacelšanos pret autoritāro

kārtību un šausmīgajiem ekonomiskajiem apstākļiem Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos, ES ir jāpastiprina tās instrumenti, atbalstot pāreju uz demokrātiju un sociālo tirgus ekonomiku, lai paplašinātu stabilitāti un drošību tās tuvējos reģionos, tai pašā laikā pievēršot uzmanību arī tam, kāda ir situācija ar demokrātiju un ekonomiku Austrumu kaimiņreģionā. Tas iekļauj politisko dialogu, tirdzniecību, palīdzību attīstīties un atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai. Šajā ziņā īpaša uzmanība ir jāvelta attiecīgā reģiona jaunatnei, tas darāms, izmantojot ES apmaiņas programmas un izglītības iespējas. Mūsu atbalsts brīvības kustībām Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā iet roku rokā ar stingru apņemšanos īstenot īpašu partnerību starp ES un Izraēlu. Eiropas Savienībai jāturpina miera stabilizācija Vidusjūras reģionā. Mums ir jāturpina dialoga politika, lai uzlabotu cilvēka pamattiesību ievērošanu, nostiprinot Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu kopienas.

318. Tāpēc ES un mūsu kaimiņvalstu interesēs ir jāpastiprina ES kaimiņattiecību politika, īstenojot individuālu pieeju, kas pielāgota katras partnervalsts īpašajai situācijai. Mēs esam pārliecināti, ka efektīvāka ES sadarbība ar šīm valstīm, skaidrāk nekā iepriekš pievēršot uzmanību cilvēktiesībām, reliģijas un citām pamatbrīvībām, demokrātijai, tiesiskumam, kā arī labām kaimiņattiecībām, kas balstītas uz skaidriem nosacījumiem, arī varētu paplašināt stabilitāti un drošību tuvējās teritorijās. *ETP* atzīst ieguldījumu, ko ES kaimiņattiecību politika var sniegt valstīm, kuras saskaras ar imigrantu pieplūdumu no konfliktu skartajiem reģioniem ES tuvējās kaimiņvalstīs.

319. Eiropas Savienības Austrumu partnerība ir pelnījusi īpašu uzmanību. Mums būtu jāuzlabo savi instrumenti demokrātijas un cilvēktiesību atbalstam, liekot lielāku uzsvāru uz labu pārvaldību, pretkorupcijas pasākumiem un tiesiskumu. Vēsturiski Austrumu partnerības valstīm vienmēr ir bijusi ļoti spēcīga saikne ar pārējo Eiropu, daloties ar mūsu demokrātijas vērtībām un kultūras mantojumu. Šā reģiona sarežģītās vēstures dēļ, kad pārāk bieži ir bijis jācīnās par neatkarību, mums ir vajadzīga īpaša apņemšanās precīzi un praktiski palīdzēt šīm valstīm. Šai palīdzībai būtu ne tikai jāveicina Eiropas vērtību nostiprināšana, bet arī būtu jābūt vērībai uz funkcionējošu demokrātisko struktūru veidošanu Austrumu partnerības valstīs un uz to ekonomikas pacelšanu augstākā līmenī. Stratēģiskajā ziņā tā palīdzēs šīm valstīm no jauna apstiprināt savu suverenitāti un teritoriālo integritāti un vēlreiz apliecināt savu

neatkarību no to politiski vai ekonomiski spēcīgākajām kaimiņvalstīm. Turklāt ilgākā laikposmā šo valstu saikņu nostiprināšana ar ES nāks par labu arī ES valstīm. Sniedzot finanšu palīdzību un palielinot atbildību, mēs turpinām atbalstīt principu "vairāk par vairāk".

320. Arktikas reģionam ir arvien lielāka ekonomiska nozīme, bet tas ir svarīgs arī, ņemot vērā nepieciešamību paplašināt sadarbību, izmantojot jaunatklātos jūras ceļus, saistībā ar vides aizsardzību un daudziem citiem svarīgiem jautājumiem. Tāpēc ES ir jāveido saskaņota Arktikas politika.

321. Kaut arī jāsaskaras ar aizvien lielākiem izaicinājumiem no jauno varas centru puses Āzijā un Latīņamerikā, transatlantiskās attiecības atbilstīgi lielākajai daļai kritēriju paliks viens no spēcīgākajiem pīlāriem daudzpusējā sistēmā. ES un ASV attiecību struktūra arī turpmāk būs mūsu ārpolitikas stūrakmens; būtu jāveic pasākumi, lai tās stiprinātu un lai atrastu veidus, kā transatlantiskajai partnerībai, balstoties uz mūsu kopīgajām vērtībām un uzskatiem, risināt jaunās globāla mēroga problēmas. Transatlantiskā tirgus bez barjerām izveidošana nodrošinātu šādu pamatu stiprākām transatlantiskajām attiecībām un veicinātu ekonomikas izaugsmi un jaunas darbvietas.

322. Ar Krieviju, ES lielāko kaimiņvalsti austrumos, ir svarīgi veidot ciešas un daudzveidīgas attiecības, sadarbojoties tādos jautājumos, par kuriem ir kopīga interese, piemēram, stabilitāte aiz ES austrumu robežām, enerģētiskā drošība un starptautiskie jautājumi. Tāpēc ar Krieviju par prioritārajiem jautājumiem būtu jārisina atklāts un reālajā situācijā balstīts dialogs. Darba kārtībā lielu nozīmi būtu jāturpina piešķirt cilvēktiesību un pamattiesību ievērošanai. Tāpēc, veidojot savu politiku attiecībā pret Krieviju, ES būtu jāņem vērā situācija mūsu kopējās kaimiņvalstīs. ES būtu jāpretojas mēģinājumiem sadalīt Eiropu ietekmes sfērās vai nevienlīdzīgas suverenitātes un drošības zonās, turpinot darbu pie plašas programmas, kā veicināt demokrātiju, cilvēktiesības un tiesiskumu, kas uzlabos arī ekonomikas pievilcību un piesaistīs ārvalstu investīcijas.

323. Eiropa ir pasaules mēroga spēlētājs, un tai atklātā un konstruktīvā veidā būtu jāsadarbojas ar jaunietekmes valstīm, bet tai pašā laikā tai ir rūpīgi jāuzrauga visas darbības

starptautiskajā arēnā. Eiropai ir jāturpina sekmēt privilēģētas attiecības ar tām valstīm Āzijā, Latīņamerikā un Āfrikā, kurām ir ar Eiropu kopīgas vērtības. Turklāt ES ir jāveido stratēģiskas partnerības ar jaunietekmes valstīm, kurām ir jāuzņemas arvien lielāka atbildība pasaules priekšā.

324. Ir būtiski svarīgi Eiropai atjaunot savu drošības stratēģiju, savā ārpolitikas pieejā attiecībā uz trešām valstīm iekļaujot enerģētikas politiku nolūkā kopīgi ar galvenajām partnervalstīm izstrādāt stratēģisku ārpolitiku. Tai ir jāveicina un jāizstrādā pieeja klimata un enerģētikas politikai, kas palielinās ES energoapgādes drošību, tostarp piekļuvi dabas resursiem un izejmateriāliem, vienlaicīgi uzlabojot tās konkurētspēju un aktivizējot iekšējo enerģētikas tirgu. Lai panāktu ES energoapgādes drošību, prioritārai būtu jābūt Eiropas enerģētikas tīkla izveides pabeigšanai un jaunu avotu un virzienu attīstīšanai. Mēs esam apņēmušies efektīvi pārvaldīt mūsu dabas resursus un pārveidot Eiropu par augsti energoefektīvu ekonomikas zonu ar zemu oglekļa emisiju. Turklāt ES ir palielināta sarunu pieredze, pilnvaras, runājot vienā balsī, un tehnoloģiskā zinātība, un tai būtu jāturpina būt par vadošo spēku, cīnoties pret klimata pārmaiņām un globālo sasilšanu, kā arī mazinot to radītās sekas. Mums nepārtraukti būtu jāpielāgo mūsu ražošanas un patēriņa modeļi un attiecīgi jāpastiprina mūsu starptautiskā un diplomātiskā darba kārtība.

325. Palielināts nelegālās migrācijas apjoms, nelegāli ieroči, narkotiku tirdzniecība un cilvēku tirdzniecība, kā arī starptautiskais terorisms ir globalizētās pasaules radītās problēmas. Eiropai ir jāaizsargā savas robežas un jāatrod līdzsvars starp noziedzības draudu samazināšanu līdz minimumam un maksimālu ierobežojumu atcelšanu un ērtas pārvietošanās nodrošināšanu ceļotājiem. ES ir reģions, kurā valda brīvība, tiesiskums un drošība. Tāpēc ir vajadzīgas pārredzamas struktūras, kas nodarbotos ar atbalsta sniegšanu noziegumos cietušajiem un viņu tiesību nodrošināšanu. Tā kā tagad noziedznieki var brīvi šķērsot iekšējās robežas, ES ir svarīgi ieņemt aktīvu nostāju pienākumu koordinēšanā starp dalībvalstīm, lai īstenotu cietušo tiesības. Ārējo robežu drošības stiprināšana, atbalstot *Frontex* un pastiprinot dalībvalstu kopīgi veiktas operācijas, līdz ar Eiropas krasta apsardzes izveidošanu ir steidzama nepieciešamība. ES ir arī aktīvi jāsadarbojas ar to valstu robežu drošības iestādēm, kas atrodas pie tās ārējām robežām, jo īpaši tajās valstīs, kuras ir

identificētas kā nelegālās migrācijas avots vai kā tranzīta maršruts. Lai nevajadzīgi nepalielinātu bēgļu skaitu ES dalībvalstīs, ES ir jāuzlabo humānās palīdzības sniegšana tām vietējām pašvaldībām trešās valstīs, kuras uzņem bēgļus un kuru mērķis ir pašā saknē apkarot nabadzību un nestabilitāti.

326. Mūsdienās nav pieļaujams, ka pusotrs miljards cilvēku visā pasaulē cieš badu un dzīvo zem nabadzības sliekšņa. Eiropai arī turpmāk ir jāuzņemas vadošā loma sadarbības paplašināšanā, lai intensificētu globālo attīstību un apkarotu nabadzību, atbalstītu ekonomikas un sociālo attīstību Āfrikā, kā arī mazāk attīstītās valstīs citur pasaulē. Vairākos reģionos liels traucēklis ekonomikas un sociālajai attīstībai ir demokrātijas trūkums un cilvēktiesību neievērošana. Savās attiecībās ar trešām valstīm ES ir jāturpina uzskatīt dialogu par demokrātiju un palīdzības sniegšanu par galveno prioritāti. Mūsu kopējās darbības prioritātei būtu jābūt lauksaimniecībai un pārtikas ražošanai. Vides un veselības politika, kā arī politika, kas nodrošina labāku izglītību un fiziskās infrastruktūras attīstību, ir jomas, kurās ES varētu sniegt būtisku ieguldījumu, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus un tādējādi arī padarītu pasauli labāku. Būtu jānostiprina un jāpadara efektīvāka ES partnerība ar mūsu kaimiņkontinentu — Āfriku. Ja tiktu izbeigtas esošās vienošanās starp ĀKK un ES, mums būtu jā rūpējas par to, lai to galvenie elementi tiktu iekļauti jauno atsevišķos sadarbības mehānismos ar Āfriku, Klusā okeāna reģionu un Karību jūras valstu grupu. *ETP* ir pārlicināta, ka sociālās tirgus ekonomikas princips ir vislabāk piemērots nabadzīgāko un jaunietekmes valstu attīstībai. Palīdzot šai attīstībai, rastos plašas iespējas veikt uzņēmējdarbību un piesaistīt investīcijas, izveidot kooperatīvus un nevalstiskas organizācijas un, apvienojot personisko atbildību un solidaritāti, tas atmaksātos.

327. ES būtu jāturpina veidot attiecības ar Latīņamerikas valstīm un to tautām, nodibinot līdz šim nebijušas devēja-saņēmēja attiecības. Tagad, kad daudzas no tām kļūst pašpietiekamas un pat pārtikušas, mums, balstoties uz mūsu kopīgām vērtībām un savstarpējiem ierobežojumiem, būtu jāsadarbojas savstarpēju stratēģisku interešu jomās. Eiropas Savienībai un abām Amerikām būtu jātiecas sasniegt stratēģisku partnerību jaunajā pasaules kārtībā. Mēs esam par humānu globalizācijas procesu.

328. Mēs esam pārliecināti, ka ir absolūti nepieciešams tālejoši pārveidot centienus apkarot nabadzību pasaulē. To efektivitāte būs atkarīga ne tikai no mūsu ieguldījuma apmēra, tostarp mērķa ieguldīt 0,7 % no IKP, mūsu vispārējās attīstības politikas saskaņotības un no koordinācijas un specializācijas atsevišķu dalībvalstu un Komisijas starpā. Visos ES nolīgumos ar trešām valstīm ES ir jāparūpējas par to, lai tiktu iekļauts un efektīvi īstenots svarīgs “pants par tiesībām uz demokrātiju un cilvēktiesībām”, kā arī “pants par reliģisko brīvību”. Reliģijas brīvības globāla ievērošana ir pilnībā jāīsteno visās pasaules daļās, un pret nosacījumu pildīšanu ārējās attiecībās ir jāizturas ļoti atbildīgi.

Ko Eiropa var darīt labāk? Subsidiaritāte un rīcībspēja

329. Eiropas integrācija ir milzīgs panākums. Mēs esam apņēmušies atrisināt ES problēmas, it īpaši ekonomikas un finanšu krīzes apstākļos, kad Eiropas Savienības fondi piedzīvoja grūtus laikus. Līdz šim šie fondi ir pierādījuši sevi kā spēcīgi un izturīgi, bet kā politiskajam spēkam mums ir jānodrošina, lai tie tādi paliktu arī turpmāk.

330. Lai tiktu galā ar visiem mūsu ceļā esošajiem izaicinājumiem, izšķiroši svarīgi ir tas, vai mēs reaģēsim uz iedzīvotāju bažām un vai mums izdosies viņus pilnībā iesaistīt šajā procesā. Solidaritāte un sociālā, ekonomikas un teritoriālā kohēzija ir būtiski svarīgi mērķi Eiropas integrācijai. Visa projekta panākumi ir atkarīgi no visu ES iedzīvotāju atbalsta.

331. *ETP* ir pārliecināta, ka lielākais vairākums cilvēku visā Eiropā arī vēlas spēcīgu Eiropas Savienību, kas efektīvi Eiropas līmenī risina problēmas, proti, tās un tikai tās problēmas, kuras nevar pietiekami labi atrisināt pašas dalībvalstis.

332. Mūsu politiskajām metodēm, kas balstītas uz subsidiaritāti un solidaritāti, būtu jābūt mūsu sabiedrības pamatprincipiem. Izšķiroša nozīme būs skaidram kompetenču sadalījumam Eiropas, valstu un pašvaldību līmenī, solidaritātei un personālismam, kā arī Eiropas vienotības nostiprināšanai un runāšanai vienā balsī. Tikai tad mēs spēsim vislabākajā veidā reaģēt uz pasaules, Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa izaicinājumiem.

333. Daudzi no šiem izaicinājumiem ir steidzami risināmas problēmas visās mūsu sabiedrībās, tie ir, piemēram, terorisma draudi, pārrobežu noziedzības tīkli, nelikumīga migrācija, cilvēku tirdzniecība, organizētā noziedzība un liela mēroga politiskā korupcija. Daži no tiem, piemēram, ekonomikas atdzimšana, atbalsts pētniecībai un apmācībai, enerģētikas politika vai kopīgie infrastruktūras projekti, ir acīmredzami kopīgi izaicinājumi, un tāpēc tos var efektīvi pārvarēt tikai tad, ja mums izdosies darboties kopīgi.

Ekonomika, darba tirgi, inovācijas

334. Ekonomikai būtu jākalpo iedzīvotājiem, bet nevis otrādi. Eiropai ir vajadzīga nosvērta, saskaņota, ambicioza, uz izaugsmi vērsta un ilgtermiņa ekonomikas un finanšu perspektīva gan krīzes laikos, gan pēc tam, nevis individuālu un katram gadījumam pielāgotu risinājumu kolekcija. Darbvietu radīšanai un augsta nodarbinātības līmeņa saglabāšanai ir jābūt galvenajam mērķim šajā ilgtermiņa ekonomikas perspektīvā.

335. Par svarīgu prioritāti mēs izvirzām augsti kvalitatīvu darbvietu, kas balstītas uz mūsu iedzīvotāju augstāku kvalifikāciju, izveidošanu un saglabāšanu. Šajā sakarā mēs turpināsim atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus (MVU) un uzņēmējdarbību kā darbvietu un izaugsmes avotu. Ir svarīgi atbalstīt galvenās nozares, kurās ir pieaugošs darbvietu radīšanas potenciāls (piemēram, zaļo ekonomiku, veselības un sociālās aprūpes nozari, digitālo ekonomiku). Konkurencei būtu jāpaliek sociāli ilgtspējīgai, nepieļaujot destruktīvu konkurenci Eiropas darba ņēmēju vidū. Sociālajam dialogam būtu jāturpina kalpot par svarīgu mehānismu kohēzijas stiprināšanai strukturālu reformu veikšanas laikposmā. Mums ir jāpastiprina centieni uzlabot mūsu izglītības un apmācības sistēmu nozīmi, reaģējot uz nākotnes darba tirgu vajadzībām. Vidējās un augstākās izglītības līmenī būtu jānostiprina praktisko iemaņu nozīme. Mēs liekam uzsvāru arī uz mūsu jaunā darbaspēka pāreju no skolas uz kvalitatīvām darbvietām, proti, uz pasākumiem, lai novērstu jauniešu bezdarbu.

336. Vienotais tirgus ir Savienības stūrakmens, un tā laba darbība ir pamats un ietvars Eiropas ekonomikas atveseļošanai. Tāpēc mums ir jāapņemas pareizi īstenot vienotā tirgus tiesību aktus, nostiprinot tā pārvaldību, vienlaikus arī ņemot vērā tā sociālo dimensiju.

Joprojām ir nepieciešama spēcīga vadība no Eiropas iestāžu puses un politiskā atbildība no dalībvalstu puses, lai atceltu atlikušos ierobežojumus vienotā tirgus brīvībai — projekts nav pilnībā pabeigts, kamēr iedzīvotāji un uzņēmumi vēl nav pilnībā guvuši labumu no tā potenciāla. Šajā ziņā īpaši svarīga ir darbaspēka mobilitāte. Eiropas vienotajam tirgum ir vajadzīgs arī Eiropas patentu likums. Vienotā tirgus izveides pabeigšanai būs īpaša nozīme digitālajā ekonomikā.

Vienotā tirgus laba darbība ir atkarīga, pirmkārt, no dalībvalstu kopīgiem centieniem, tām ir jānodrošina ar vienoto tirgu saistīto tiesību aktu pilnīgu un laicīgu transponēšanu un īstenošanu, un, otrkārt, no ES, kam ir jāatvieglo dalībvalstīm iespēja nodrošināt atbilstību tiesiskajam regulējumam.

337. MVU ir mūsu sociālās tirgus ekonomikas stūrakmens, jo tie savas darbvietu radīšanas kapacitātes dēļ ir lielākie Eiropas darba tirgus attīstības veicinātāji. Eiropas ekonomikai ir vajadzīgi veselīgi MVU, un MVU ir vajadzīgs stabils regulējums, kas nodrošinātu vienādus spēles noteikumus, novēršot nepilnības tirgos, kā arī spēcīgu konkurences politiku. Mūsu politiskajai ģimenei ir jānorāda, kā virzīties uz tādas vides radīšanu, kurā MVU spētu augt un ieviest jauninājumus un kurā indivīdi, it īpaši jaunieši un sievietes, būtu ieinteresēti veidot savus uzņēmumus. Lai to sasniegtu, ir būtiski un ilgstoši jāsamazina administratīvais slogs it īpaši mikrouzņēmumiem. MVU sasniegs savu izaugsmes potenciālu, ja tiks veicināta piekļuve finansējumam un piekļuve tirgum vienotā tirgus ietvaros, kā arī starptautiskajā mērogā. Lai sasniegtu inovāciju potenciālu, MVU ir jābūt atbalstam, veidojot radošas partnerības starp nozari un akadēmiskajām aprindām, jo radošumam un izaugsmei nākotnē būtiski svarīga ir sinerģija. Tādējādi uzņēmējdarbība kļūs par katalizatoru inovācijām un ilgtspējīgai attīstībai Eiropā.

338. Saskaroties ar konkurenci pasaules mērogā, Eiropai ir atklāti jāatbalsta un jāiedrošina tās jaunatne, radošās personības, smagi strādājošie darba devēji un darba ņēmēji, izgudrotāji un uzņēmumi, un tai ir atkal jāklūst par labvēlīgu vietu visām aktivitātēm, kas saistītas ar jaunu darbvietu radīšanu.

339. Ekonomikas politikai jānodrošina stabilas publiskās finanses. Šodienas paaudzēm jārada pamats plaukstošai un stabilai ekonomikai nākamajām paaudzēm. Mums ir jāšargā publiskās finanses un jāpagatavo Eiropas Savienība nākotnes problēmu risināšanai. Tas ir iemesls, kāpēc mēs nedodam tādus solījumus, kas varētu radīt nepamatotus izdevumus. Ekonomikas politikai būtu jāietver prasības par pārpalikumu, prasības par sabalansētu budžetu, saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu samazinot valsts parādu zem 60 % no IKP, jānodrošina brīvāka tirdzniecība un konkurence ES ietvaros. Visām sabiedrības daļām ir jāuzņemas slogs, kas ir noteikts godīgā un līdzsvarotā veidā.

340. Lai nodrošinātu ekonomikas izaugsmi un darbvietu radīšanu, ir vajadzīga zinātība, tāpēc mums ir jārada vislabākie apstākļi, lai pārveidotu mūsu sabiedrību par zināšanu sabiedrību. Lai sasniegtu šo fundamentālo mērķi, svarīgi ir veikt ieguldījumus izglītībā, kā arī pētniecībā un inovācijā. Eiropas ekonomikas turpmākos panākumus noteiks atbilstīgi finanšu ieguldījumi šajās nozarēs.

341. ES joprojām ir lielākā ekonomiskā vara pasaulē, un nav iemesla, kāpēc Eiropa nevarētu būt priekšgalā pasaulei inovāciju un zinātnes jomā. Lai uzturētu augstus dzīves standartus, ES ir jāturpina būt priekšgalā visiem pārējiem. Kopumā izdevumus saistībā ar augstāko izglītību un zinātni būtu jāuzdod segt ienesīgākajām iestādēm. Būtu ieteicams ciešāk koordinēt valsts un ES līmeņa politiku šajās jomās, jo īpaši tos politikas virzienus, kuru mērķis ir palielināt publiskos izdevumus pētniecības un izstrādes jomas veicināšanai. Ir skaidrs, ka mums Eiropā ir vajadzīga inovācijām draudzīgāka vide; tas nozīmē mazāk birokrātijas, vairāk elastības, līdzsvarojot darba un ģimenes dzīvi, un intensīvāku pārrobežu sadarbību pētniecības un izstrādes jomā.

342. Tikai tad, ja mēs sapratīsim, ka “priekšnoteikumi labākai nodarbinātībai” un “augsti sociālie standarti” ir savstarpēji saistīti, mēs varēsim nodrošināt sociālo kohēziju. Mums jāveicina kohēzija, arī ieguldot līdzekļus jo īpaši jauniešu izglītībā un apmācībā, it īpaši valodu prasmju iegūšanā. Tajā pašā laikā Eiropā ir vajadzīgi labāki stimuli talantīgiem cilvēkiem, lai samazinātu “smadzeņu aizplūšanu” pāri Atlantijas okeānam.

Izglītība un pētniecība

343. Mūsu pārlicība ir tāda, ka augstākā izglītība ir jāuzskata par galveno politiku ES līmenī. Mums tas ir vienīgais veids, kā izveidot uz zināšanām balstītu ekonomiku un nodrošināt konkurētspēju pasaules mērogā. Galvenā prioritāte ir nepārtraukti attīstīt augstāko izglītību un pētniecības politiku un veicināt modernizācijas procesu dalībvalstīs šajā jomā.

344. ES ir jāsekmē nepārtrauktas un gudras investīcijas augstākajā izglītībā un pētniecības sistēmās. Mums turpmāk jāveicina stabils dažādu augstākās izglītības un pētniecības sistēmu saskaņošanas process visā Eiropā. ES ir jāveicina un jākoordinē augstākās izglītības, pētniecības un inovāciju sistēmas. Mēs uzskatām, ka būtu jābūt ciešākām attiecībām starp uzņēmumiem un augstāko izglītību no vienas puses, un starp zinātnisko pētniecību un augstāko izglītību no otras puses.

Paplašināšanās

345. Paplašināšanās ir bijusi viens no visveiksmīgākajiem Eiropas politikas virzieniem un ir plaši pierādījis Eiropas modeļa pievilcību. ES paplašināšana joprojām ir svarīga reakcija uz dubulto izaicinājumu konsolidēt Eiropas lomu pasaulē un stabilizēt situāciju tās kaimiņvalstīs. ES paplašināšana ir bijis efektīvs līdzeklis, kā visā Eiropā veicināt brīvību, demokrātiju, mieru, stabilitāti un ekonomikas attīstību, kā arī cilvēktiesības un tiesiskumu.

346. Eiropas Tautas partija ir atbalstījusi ciešas saiknes ar visām Eiropas kontinenta valstīm. Mūsu mērķis ir dalības vai stratēģiskās partnerības ceļā izveidot patiesi vienotu Eiropu. Ciešākas saiknes valstīm, kuras iedvesmojas no Eiropas sasniegumiem, palīdzēs dalīties ar Eiropas kopīgajām vērtībām. Kandidātvalstīm pirms pievienošanās būs pilnībā jāizpilda visi konkrētie kritēriji un prasības, tajā pašā laikā ir jāņem vērā Savienības kapacitāte integrēt jaunas valstis. Turklāt tām Eiropas valstīm, kas nevar vai nevēlas kļūt par Eiropas Savienības dalībvalstīm, būtu jāpiedāvā stratēģiska partnerība ar ES. Šo ideju vajadzētu izstrādāt konkrētāk, lai nodrošinātu reālu alternatīvu pilnīgai dalībai. Reālas iespējas varētu būt daudzpusēji nolīgumi, kas attiektos uz līdzdalību vienotajā tirgū un ciešu sadarbību ārpolitikas

un drošības politikas jomā. Tādējādi būtu jāpanāk pienācīgs līdzsvars starp ES paplašināšanu un tās identitātes stiprināšanu un spēju rīkoties efektīvi.

Vide, klimata pārmaiņas un enerģētika

347. Klimata pārmaiņas ir vēl viena svarīga pasaules mēroga problēma, kas atstāj būtisku ietekmi uz nākamajām paaudzēm. Arvien biežākās dabas katastrofas visā pasaulē, kā arī gāzes un naftas cenu celšanās norāda uz nepieciešamību spert straujus un drosmīgus soļus pretī vismodernāko un efektīvāko tehnoloģiju izmantošanai. Sperot konkrētus un tālredzīgus soļus pretī atjaunojamiem un zema oglekļa satura enerģijas avotiem, mēs varētu izvairīties no klimata pārmaiņu radītās nelabvēlīgās ietekmes un vienlaikus samazināt mūsu atkarību un importētā fosilā kurināmā. Eiropas Savienībai būtu jāturpina būt par līderi šajā jomā, jo vides aizsardzību nevar īstenot valstis katra atsevišķi. Eiropas Savienībai tāpat ir arī jārisina ūdensapgādes problēmas un jāpārtrauc vides degradācija kopumā un it īpaši bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, un jāveicina dabas resursu (gaisa, ūdens, augsnes) saglabāšana un atjaunošana.

348. Atkarība no politiski nestabilu reģionu piegādātā fosilā kurināmā ir vēl viens nozīmīgs iemesls paaugstināt energoefektivitāti un veicināt zema oglekļa satura enerģijas avotus, kā arī dažādot energoapgādes avotus un maršrutus. Nepārtrauktā pieprasījuma pēc enerģijas visā pasaulē un tās rezervju samazināšanās dēļ enerģija kļūs dārgāka. Tāpēc ir vajadzīgi jauni veidi, kā mūsu iedzīvotājiem garantēt energoapgādes drošību un nodrošināt konkurētspējīgu un stabilu vidi Eiropas ražošanas nozarēm. Svarīga ir gan cilvēku, gan preču transportēšana. Pieaug pasaules tirdzniecības apjomi, un tas var sekmēt izaugsmi. Tāpēc transporta nozarē ir strauji jāsamazina fosilo kurināmo izmantošana un lielā mērā jāsamazina siltumnīcefekta gāzu ražošana.

Imigrācija un integrācija

349. Lai nezaudētu publisko atbalstu Eiropas projektam, ir jāpaplašina un jāveicina “kopīgās piederības” sajūta un šo attiecīgo vērtību un principu kopīgošana. Mums ir jāpiesargās no

ļaušanās bailēm, naidam un vardarbībai un jāstiprina sadarbība un solidaritāte ar dažādu kultūru mēreni noskaņotajiem pārstāvjiem.

350. ES būs vajadzīga tāda imigrācijas politika, kas atbilstu, pirmkārt, arvien lielākajam migrācijas plūsmu radītajam spiedienam un, otrkārt, nepieciešamībai risināt pašai savas demogrāfiskās situācijas problēmas. Nepieciešamība pēc kopējas politikas, kas saistīta ar kontrolētu, mērķtiecīgu imigrāciju, nelegālās imigrācijas novēršanu, efektīvāku robežkontroli, nolīgumu par atpakaļuzņemšanu izpildi un legālo migrantu integrēšanu plašākā sabiedrībā, ir acīmredzama no imigrācijas efektīvas kontroles viedokļa, kā arī, ņemot vērā pamatprasību par atbilstību un solidaritāti dalībvalstu starpā.

351. Aizvien lielākās atšķirības starp iedzīvotāju skaita pieaugumu attīstītajās un jaunattīstības valstīs, kā arī klimata pārmaiņas, visticamāk, veicinās intensīvāku migrācijas spiedienu dienvidu-ziemeļu virzienā, kas var izraisīt spriedzi sabiedrībā, ja talantu un prasmīgu darbinieku aizplūšanas dēļ radīs būtisku dzīves standartu samazināšanos.

Demogrāfiskās pārmaiņas

352. Mums ir arī jāapzinās, ka pasaulē ir tikai dažas valstis ar līdzīgu demogrāfisko situāciju; par ES prioritāti ir jāķļūst sabiedrības novecošanās problēmas risināšanai. Viens veids, kā to darīt, ir papildināt mūsu darbaspēku dažādos prasmju līmeņos.

353. Tas nozīmētu arī paredzēt noteikumus, piemēram, par faktiskā pensionēšanās vecuma palielināšanu un stimuliem gados vecākajiem iedzīvotājiem saglabāt aktivitāti darba tirgū. Pārredzamākas un labāk regulētas finanšu infrastruktūras ietvaros būtu jāveido privātie pensiju fondi kā papildinājums valsts pensiju fondiem un ar labvēlīgu nodokļu sistēmas starpniecību jāveicina skaidri definēti ieguldījumi.

354. Jāveic papildu pasākumi, lai palielinātu nodarbinātības līmeni it īpaši tajās iedzīvotāju grupās (gados vecāki darbinieki, jaunieši un sievietes vispār), kas potenciāli spēj atrisināt tās

problēmas, kuras sagaida darba tirgu nākotnē. Ir jāveic īpaši pasākumi, lai sekmētu cilvēku ar invaliditāti integrāciju darba tirgū.

355. Būs nepieciešams arī stiprināt darba un ģimenes dzīves savienojamību. Skaidri atzīstot ģimenes nozīmi bērnu audzināšanā, uz ģimeni vēršamajai politikai būtu arī jākoncentrē uzmanība uz tādiem līdzekļiem, kas pozitīvi ietekmē demogrāfijas tendences, piemēram, bērnu aprūpes iespēju pieejamību un atbalstu ģimenei pirmajos gados pēc bērna piedzimšanas.

Tuvināšanās iedzīvotājiem — ES iestāžu nākotnes uzdevums

356. Pašreiz notiekošās Eiropas integrācijas procesā ir jāpastiprina demokrātiska līdzdalība Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā. Tajās jomās, kuras dalībvalstis ir uzticējušas ES kompetencei, ir jāpiemēro demokrātiskas procedūras. Šajā sakarā tomēr ir jāstiprina saikne starp Eiropas iestādēm, it īpaši Eiropas Parlamentu, un valstu parlamentiem. Lisabonas līgums paver iespēju valstu parlamentiem lēmumu pieņemšanas procesā saglabāt subsidiaritātes principu. Solidaritāte un sociālā, ekonomikas un teritoriālā kohēzija ir būtiski svarīgi mērķi Eiropas integrācijai.

357. Eiropas Parlaments šobrīd ir vienīgā demokrātiski ievēlētā ES iestāde, un tam ir jāķļūst par Eiropas Savienības galveno lēmējiespēdi. Zemā vēlēšanu aktivitāte Eiropas Parlamenta vēlēšanās pierāda, ka pietrūkst nepieciešamās sabiedrības iesaistes Eiropas politikā. Eiropas Parlamenta vēlēšanām ir jāizvērsas par īstām Eiropas vēlēšanām tādā nozīmē, ka ir jāapspriež reālāki ar Eiropu saistīti jautājumi, jo mēs nopietni uztveram Eiropas vēlēšanu demokrātiskās tiesības. Mums ir jāpalielina vēlēšanu informētība par to, cik svarīga ir viņu piedalīšanās šajās vēlēšanās, lai piešķirtu leģitimitāti Eiropas projektam.

358. Tāpēc mums ir arī jāturpina attīstīt mūsu Eiropas mēroga politiskā partija un jāveicina lielāka Eiropas uzmanības pievēršana attiecīgajām diskusijām. Politiskajās diskusijās Eiropas procesam ir jābūt vairāk pamanāmam. Tāpēc mums ir jāturpina veidot demokrātiskāku, pārredzamāku un efektīvāku Eiropu. ES iedzīvotāji jūtot, ka nespēj ietekmēt ES lēmumu

pieņemšanas procesu, novēršas no Kopienas projektiem un cenšas identificēties ar savu valsti. Tāpēc ES iestādēm, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, ir jānodrošina tas, lai iedzīvotāji varētu uzticēties Savienības programmu efektivitātei, konstruktivitātei un reālai pievienotajai vērtībai. Piemēram, iedzīvotājiem ir jābūt pieejamiem visiem lēmumiem un Eiropas Savienības sniegtajai informācijai viņu valsts valodā. *ETP*, uzskatot to par būtisku faktoru sapratnes starp Savienību un tās iedzīvotājiem atjaunošanai, stingri atbalsta daudzvalodību.

359. Pāri visam ES nākotne būs atkarīga no tās reālās spējas paredzēt, novērst un atrisināt konkrētās problēmas, kas skar iedzīvotājus. Lai tiktu galā ar šo izaicinājumu, Savienībai visos tās līmeņos ir vajadzīga demokrātiski pārskatatbildīga, pārredzama, efektīva un konstruktīva pārvaldība. Tai ir vajadzīgs efektīvs regulējums, kas apvieno tās dalībvalstu intereses un apmierina tās iedzīvotāju intereses, ņemot par pamatu brīvību, demokrātiju, atbildību, vienlīdzību, taisnīgumu, solidaritāti un subsidiaritāti.

360. Savienībai ir jāvienkāršo un jāprecizē tās iestāžu darbības jomas un pienākumi. Turklāt tiesību aktu vienkāršošana un likumdevēju hierarhijas ieviešana, kas veicinās Kopienas tiesību sistēmas pārredzamību un saskaņotību, uzlabos iedzīvotāju izpratni par ES.

361. ES iestāžu un Kopienas lēmumu pieņemšanas metožu un atbildības stiprināšana ir priekšnoteikums, lai sasniegtu un arī uzlabotu pārredzamību, efektivitāti, demokrātisku pārskatatbildību un spēju darboties vienoti, un izmantotu to visu, lai tiktu galā ar milzīgajiem izaicinājumiem, kas mūs sagaida. Patiešām, tas ir nepieciešams, taču ne pietiekams nosacījums, lai veiksmīgi pārdzīvotu tās paplašināšanos nākotnē.

362. Eiropas Savienība ir jākonsolidē, lai tā spētu sasniegt savus mērķus pat jaunu dalībvalstu pievienošanās gadījumā. Tāpēc ir būtiski svarīgi pabeigt lielākās pārmaiņas iestādēs pirms iestāšanās sarunu uzsākšanas.

Ekonomiskā un monetārā savienība

363. Euro ir neatgriezenisks, un mēs atbalstām tās dalībvalstu un ES iestāžu veiktās darbības, kas vajadzīgas, lai veicinātu sabiedrības un tirgus dalībnieku uzticēšanos šīs valūtas stabilitātei. *ETP* uzskata euro par Eiropas integrācijas procesa vienu no visspēcīgākajām izpausmēm. Euro kā mūsu vienotās valūtas radītie ieguvumi tālu pārsniedz ar to saistītās izmaksas. Iespējas iedzīvotājiem, uzņēmumiem un valstīm atsver riskus, taču, lai nodrošinātu šo rezultātu, ir vajadzīga lielāka ekonomiskā un fiskālā integrācija. Lai iedzīvotājiem, uzņēmumiem un investoriem nodrošinātu stabilu ekonomisko vidi, mums ir vajadzīgs vairāk disciplīnas no dalībvalstu puses, lielāka konverģence, balstoties uz labāko praksi, un labāka valstu fiskālās politikas saskaņošana.

364. Gan dalībvalstu, gan ES iestāžu pienākumu izpilde ir pamatnosacījums labai ekonomikas pārvaldībai Eiropas Savienībā. *ETP* ir gatava risināt problēmas saistībā ar ierobežojumiem, kas saistīti ar vienoto monetāro politiku un īpašo, dažreiz atšķirīgo fiskālo politiku valstu līmenī. Ņemot vērā nepieciešamību attīstīt vienotu ekonomisko politiku, dalība monetārajā savienībā nozīmē atbildību un solidaritāti attiecībā pret vienoto valūtu. Tam vajadzīga saprātīga politika, fiskālā disciplīna un ilgstošas ekonomikas reformas. Tam ES budžetā jānovirza arī ievērojami finanšu līdzekļi.

365. Arvien lielākā savstarpējā atkarība starp mūsu Eiropas valstīm, kas izmanto vienoto tirgu un vienoto valūtu, prasa ekonomikas pārvaldības turpmāku pastiprināšanu. Mums ir vajadzīgi instrumenti un iestādes, kas spētu sasniegt mūsu saskaņotos ekonomikas mērķus. Mēs esam apņēmušies būt par virzītājspēku ES iestāžu, to politikas un instrumentu pielāgošanai tādā veidā, lai būtu iespējams novērst turpmākās ekonomiskās krīzes un aizsargāt mūsu vienotās valūtas, euro, nākotni. Lai īstenotu uzticības cienīgu ekonomikas pārvaldību, ir jānosprauž konkrēti mērķi un jāuzņemas saistības. Eiropas Komisijai ir jāformulē šie mērķi un jāuzrauga to īstenošana. Šajā sakarā Komisijai ir jāizveido ieteikumu, labojumu un sankciju sistēma. Padomei ar kvalificētu balsu vairākumu ir jābūt tiesīgai atlikt vai noraidīt šādu lēmumu pieņemšanu.

366. Ņemot vērā vairuma dalībvalstu apņemšanos pēc kritēriju izpildes ieviest vienoto valūtu, mēs apzināmies vajadzību nodrošināt labāku konvergenci starp ES un eurozonu. Pamatojoties uz to, mēs atbalstām eurozonā neiekļauto dalībvalstu iesaistīšanu tādu lēmumu pieņemšanas procesā, kas ietekmē to ar ekonomiku saistītos un monetāros jautājumus. Mēs to uztveram kā instrumentu, lai izvērtētu to, kā eurozonā pieņemtie lēmumi ietekmē visas dalībvalstis, un kā rīku, lai stiprinātu koordināciju starp esošajiem un turpmākajiem eurozonas dalībniekiem. Mēs esam pārliecināti, ka katrai dalībvalstij būtu jāievēro fiskālā disciplīna. Ņemot vērā finansiālos, ekonomikas un politiskos riskus, mēs iebilstam pret ikvienu aicinājumu izslēgt kādu dalībvalsti no eurozonas. Tas apdraudētu euro stabilitāti un radītu šķēršļus Eiropas integrācijas procesam.

367. Mēs esam pilnībā pārliecināti par Eiropas Centrālās bankas neatkarību un tās primāro mērķi nodrošināt eurozonas stabilitāti. ECB nodrošinātais zemais inflācijas līmenis rada mūsu iedzīvotājiem stabilu pirkjspēju. Mēs atzinīgi vērtējam ikvienu Eiropas Bankas atbilstīgi tās statūtiem veikto pasākumu, lai nodrošinātu Eiropas finanšu sistēmas stabilitāti kopumā.

368. Lieli valsts un privātā sektora parādi novājina makroekonomiku un finanšu sistēmu, jo tie ierobežo valdību iespējas atbilstīgi reaģēt uz neparedzētu ekonomikas attīstību un palielina tirgus atkarību. Valstis ar lieliem parādiem, nodrošinot ekonomikas izaugsmi, saskaras ar papildu problēmām. Būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, tādējādi nodrošinot uzticēšanos tirgum, un ir jāparedz noteikumi attiecībā uz neparedzētiem gadījumiem. Mums ir jānodrošina eurozonas stabilitāte tādā veidā, lai investori tai uzticētos un lai tā tiem nodrošinātu stabilu un paredzamu uzņēmējdarbības vidi. Lēmumu pieņemšanas procesos prioritātei vienmēr ir jābūt investoru uzticēšanās saglabāšanai. To vislabāk var panākt, veicot reformas un saglabājot Līgumā iekļauto neglābšanas principu, taču tas neizslēdz dalībvalstu savstarpēju solidaritāti.

369. Mēs apzināmies neilgtspējīga parāda radītus riskus un stingri iebilstam pret privāto un valsts parādu uzkrāšanu, pārsniedzot ilgtspējības līmeņus. Pārmērīgs valsts parāda līmenis rada neatbilstīgu slogu nākamajām paaudzēm un tādēļ nav pieņemams. Mūsu politikai vienmēr jābūt atbilstīgai mērķiem, kas saistīti ar sociālo tirgus ekonomiku un ilgtspējīgu ekonomiku. Mēs atzīstam arī, ka ekonomikas un finanšu krīzi veicināja liela mēroga

krāpšana, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un korupcija, tāpēc ir jāapvieno visas finanšu un palīdzības iespējas un pasākumi, lai šādus noziegumus nepieļautu un apkarotu.

370. Mēs veicinām Eiropas ekonomikas reformas veikšanu tādā veidā, lai tiktu nodrošināta stabilitāte, sociālā drošība un labklājība. Tas nozīmē veikt pasākumus, lai reformētu neefektīvas sociālā nodrošinājuma sistēmas un noteikumus attiecībā uz darba tirgu tādējādi, lai veicinātu drošu nodarbinātību un izaugsmi. Strukturālo reformu pamatā būtu jābūt konkrētiem pasākumiem nodarbinātības un sociālās iekļaušanas veicināšanai. Saprātīga fiskālā politika neapšaubāmi ir avots izaugsmei un darbvietu radīšanai ilgtermiņā. Veicot nodokļu konsolidāciju, vienmēr būtu jāņem vērā budžeta pasākumu ietekme uz darba tirgu.

371. *ETP* uzskata, ka konkurētspēja un ekonomiskā konverģence virzībā uz to dalībvalstu, kurās ir vislabākie rādītāji, līmeni ir galvenie faktori, lai mūsu vienotā valūta gūtu panākumus ilgtermiņā. Atšķirību un nevienlīdzību samazināšanai starp ES un dalībvalstīm būtu jābūt ES mēroga ekonomiskās politikas saskaņošanas ilgtermiņa mērķim. Mēs turpināsim stingri aizstāvēt strukturālās reformas kā izaugsmes ģeneratoru. Šajā sakarā mēs paļaujamies uz algu savstarpējo saistību ar darba ražīguma līmeni un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi tirgus konkurences apstākļos pilnībā izveidotā vienotajā ekonomikas tirgū. Mēs apzināmies nepieciešamību palielināt faktisko darba laiku Eiropā, lai nodrošinātu konkurētspēju un mūsu pensiju sistēmu ilgtspējību.

372. *ETP* atzīst, ka ir efektīvāk jāfinansē nākotnes izaugsme. Šajā sakarā mums vēl vairāk ir jāuzlabo Eiropas Investīciju bankas (EIB) darbības efektivitāte un labāk jāizmanto tās pieredze, lai uzņēmumiem atvieglotu piekļuvi kredītiem.

373. Lai nodrošinātu iedzīvotāju sociālo labklājību, ir svarīgi, lai sabiedrībā būtu viena kopīga brīvdiena nedēļā. Gadsimtiem ilgi Eiropā šāda diena ir bijusi svētdiena. Ir svarīgi arī saglabāt Eiropas kultūras saknes, aizstāvot svētdienu kā visā Eiropā kopīgu brīvdienu.

374. *ETP* uzsver nepieciešamību reformēt pasaules banku un finanšu sistēmu. Bankām ir jāatgriežas pie to sākotnējās funkcijas — apkalpot reālo ekonomiku, veicināt uzņēmējdarbību

un ekonomikas attīstību. Bankām ir jābūt ekonomikas izaugsmes un darbvietu radīšanas veicinātājām. Uzticama banku sistēma ir mūsu labklājības atslēga. Finanšu pakalpojumiem jāpalīdz ekonomikas dalībniekiem pārvaldīt un līdz minimumam samazināt ar to saimniecisko darbību saistītos riskus, bet nevis veicināt spekulācijas. Ir svarīgi, lai ES dalībvalstis būtu tiesīgas pašas noteikt savu finanšu regulējumu līmeni, t. i., iesniedzot kapitāla pieprasījumus bankās. ES regulējums būtu uzskatāms par minimālo standartu. Mūsu mērķis ir iegūt finanšu sektoru ar uzlabotu spēju absorbēt finanšu un ekonomikas spriedzes radītos satricinājumus. Mēs apzināties, ka spēcīgākas, drošākas bankas var būt mazāk ienesīgas īstermiņā, bet uzskatām, ka ieņēmumu un visas banku sistēmas stabilitāte atsver gan mikroekonomikas, gan makroekonomikas izmaksas. Mēs esam arī apņēmušies nodrošināt, lai pasaules finanšu sistēmas reforma Eiropas bankām neradītu neizdevīgu stāvokli konkurences ziņā, un tai nekādā ziņā nevajadzētu radīt nekādus papildu slogus saimnieciskās darbības finansēšanai Eiropā.

375. *ETP* uzskata darba ražīguma un konkurētspējas nepārtrauktu uzlabošanu par primāro risinājumu, lai novērstu ekonomikas nepilnības, ar kurām mēs saskaramies, un tas ir priekšnoteikums ekonomikas ilgtspējīgai izaugsmei ilgtermiņā. ES struktūrfondu līdzekļi būtu jāpiešķir tā, lai tie kalpotu savam sākotnējam mērķim — uzlabot mūsu mazāk konkurētspējīgo reģionu konkurētspēju. Tāpēc Eiropas Komisijai ir jānodrošina, lai šie līdzekļi tiktu izmantoti efektīvi un ilgtspējīgi.

376. Savienības un dalībvalstu iestādēm būtu jābūt gatavām palīdzēt ikvienai ES dalībvalstij, kas nonākusi ekonomiskās grūtībās, balstoties uz solidaritātes un savstarpības principu, un ar stingriem nosacījumiem. Saņēmējvalstu iestādēm būtu jāievēro savas Eiropas un starptautiskās saistības un jāievieš strukturālas reformas valstu līmenī, līdz ar ko būtu jāuzlabojas mūsu ekonomikas nākotnes izredzēm, jātiek atgūtai investoru uzticībai un jāspēj atgriezties pie valsts finanšu ilgtspējības.

Priekšplānā — iedzīvotāji

377. Eiropai ir jāstājas pretī jauniem izaicinājumiem un jāasniedz tās augstie mērķi. Demogrāfiskās pārmaiņas un mūsu iedzīvotāju novecošanās rada lielas iespējas, kā arī lielus izaicinājumus, kuros mūsu sabiedrība ir dziļi iesaistīta. Eiropai ir jānodrošina mūsu sabiedrības reorganizācija, lai atspoguļotu nepieciešamību pēc praktiskām solidaritātes izpausmēm paaudžu starpā un rūpēm par mūsu vecākā gadagājuma iedzīvotājiem, nepārkāpjot nākamo paaudžu tiesības. Tai būtu jāveicina novecojošo iedzīvotāju sociālo tiesību pārnesamība, mobilitāte un labjutība, lai dotu viņiem iespēju piedzīvot pensijas vecumu kā labklājības posmu, nevis kā sāpes un izolāciju.

378. Slimības un epidēmijas, kas neapstājas pie valstu robežām, kā arī iespējami apzināti radīti apdraudējumi veselībai (bioterrorisms) sabiedrības veselībai rada jaunus izaicinājumus. Eiropai ir jāuzlabo pārrobežu veselības aprūpe, lai iedzīvotājiem nodrošinātu augstāko iespējamo aizsardzības līmeni.

379. *ETP* uzskata, ka Eiropas iedzīvotāji ir pelnījuši iespējami augstākos dzīves modeļa standartus un efektīvu savu kā patērētāju tiesību aizsardzību. Kopienas līmenī ir jāvienojas par vienotiem pamata noteikumiem un praksi saistībā ar patērētāju aizsardzību un jānodrošina šo noteikumu vienāda izpilde. Lai šīs tiesības nodrošinātu, būtiski svarīgi ir nodrošināt pieejamas un atbilstīgas informācijas izplatīšanu, lai patērētājiem dotu iespēju izdarīt neatkarīgas, ar informāciju pamatotas izvēles.

380. Eiropa pasaulē ir labi zināma ar saviem augstas kvalitātes lauksaimniecības produktiem, kuru pamatā ir mūsu gastronomiskais mantojums. Mums ir jāaglabā šī kvalitāte un, ja iespējams, tā pat jāuzlabo. Tāpēc ir jāievieš stingri standarti, lai ražotu nekaitīgu un veselīgu pārtiku un vēl vairāk veicinātu bioloģisku produktu ražošanu. Pārtikas nekaitīgums, kā arī pārtikas nodrošinājums un nepārtraukta un droša produktu piegāde ir mūsu redzējumā par mūsdienīgu lauksaimniecības politiku nepieciešami elementi. Tajā pašā laikā ir jāturpina īstenot reformas ES kopējā lauksaimniecības politikā, kas iepriekšējās desmitgadēs jau ir tikusi modernizēta, lai veicinātu ilgtspējīgas saimniekošanas modeli, ņemot vērā pārtikas

trūkumu kā sekas iedzīvotāju skaita pieaugumam un klimata pārmaiņām, kā arī ekonomikas nozīmi lauku apvidos.

381. Šajās reformās būtu jāņem vērā jaunā un strauji augošā globāla mēroga nepieciešamība pēc lauksaimniecības (pārtikas un nepārtikas) precēm, kam par iemeslu ir iedzīvotāju skaita palielināšanās pasaulē, būtiskas izmaiņas ēšanas paradumos (lielāks gaļas patēriņš) un bioloģisko degvielu izmantošana. Tajā pašā laikā mums ir jāņem vērā lauksaimniecības produkcijas ražošanas jaudas samazināšanās dažos reģionos ārpus Eiropas klimata pārmaiņu un ūdens trūkuma dēļ. Ņemot vērā šos apstākļus, būtu jāatvieglo Eiropas lauksaimniecības nozares jaudas nepārtraukta attīstība un pielāgošanās.

382. Lai nodrošinātu Eiropas iedzīvotāju likumīgās tiesības, piekļuve tiesu sistēmai ir jāpadara lētāka un vienkāršāka, kā arī laicīgāka, taču tiesu sistēma nedrīkst būt pārslogota. Tāpēc ir jāveicina tādi alternatīvi strīdu risināšanas veidi kā šķīrējtiesa vai mediācija, kas darbojas ātrāk un palīdz nonākt pie mazāk apgrūtinošiem risinājumiem, neradot valsts sabiedriskās kārtības apdraudējumu. Tajā pašā laikā ir jāuzlabo pārrobežu strīdu izskatīšanas efektivitāte visās dalībvalstīs jau pastāvošo tiesiskās palīdzības sistēmu ietvaros. *ETP* atbalsta arī vienotas sistēmas izveidi policijas un tiesu iestāžu sadarbībai, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu. Būtiski svarīga ir tiesībsardzības un tiesu sistēmu izvērtēšana un dalīšanās labajā praksē, lai stiprinātu šo sadarbību un laicīgi un efektīvi reaģētu uz pārrobežu noziedzības izpausmēm.

383. Pamattiesību harta, kas ir iestrādāta ES tiesību aktos, nodrošina iedzīvotāju papildu aizsardzību pat pret savām dalībvalstīm. Gaidāmā ES pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību konvencijai (ECHK) šo aizsardzību nostiprinās vēl vairāk. Tā attiecas uz iedzīvotājiem kā patērētājiem, darba ņēmējiem, pensionāriem, pacientiem, studentiem, civildienesta ierēdņiem, taču attiecībā uz Eiropas administrāciju un tās darbiniekiem — arī kā Savienības subjektiem. *ETP* vēlas, lai rūpes par iedzīvotāju drošību tiktu īstenotas ikdienas dzīvē, nodrošinot labāku veselības aprūpi, augstas kvalitātes pārtiku, augstus vides standartus un efektīvu viņu kā patērētāju tiesību aizsardzību.

Secinājums

401. Mēs, Eiropas Tautas partijas dalībpartijas, esam apņēmis pilnas saglabāt un paplašināt mūsu partijas ģimenes vadošo lomu Eiropas Savienības attīstībā. Saglabājot uzticību savām vērtībām un atvērtību pārmaiņām, mēs darīsim visu iespējamo, lai stātos pretī mūsu laika izaicinājumiem un izstrādātu risinājumus labākai Eiropas Savienībai.

402. Labāka Eiropas Savienība pirmām kārtām ir spēcīgāka un efektīvāka Savienība, kas mūsu iedzīvotājiem sniedz tādu brīvību, drošību, stabilitāti un labklājību, kādu nacionālas valstis vienas pašas nevar nodrošināt ne tagad, ne nākotnē. Tā ir Savienība, kas līdz ar vienotā tirgus izveides pabeigšanu atgūs savu ekonomisko dinamismu un konkurētspēju pasaules mērogā un kas nodrošinās savu nākotni ekonomiskajā ziņā ne tikai ar vienotas valūtas palīdzību, bet arī īstenojot vienotu ekonomikas pārvaldību.

403. Labāka Eiropas Savienība ir pasaulei atvērta Savienība, kas veicina cilvēktiesību ievērošanu un plurālistisku demokrātiju, sniedzot palīdzību demokrātiem un cilvēktiesību aizstāvjiem visā pasaulē un aizstāvot tos, tā ir apņēmusies nodrošināt mieru un stabilitāti un, līdzdarbojoties spēcīgās starptautiskajās struktūrās, aktīvi piedalās pasaules pārvaldības procesos. Tā ir Savienība, kurai ir spēcīgi instrumenti vienotas ārpolitikas, drošības un attīstības politikas efektīvai īstenošanai un politiskā griba ieviest tādus instrumentus, kas nāktu par labu Eiropai, kā arī visai cilvēcei.

404. Labāka Eiropas Savienība ir arī Savienība, kas ir tuvāka iedzīvotājiem un spēj reaģēt uz to problēmām, stingri pieturas pie subsidiaritātes principa un ir gatava stiprināt demokrātisku līdzdalību. Priekšnoteikums tam ir spēcīgas Eiropas partijas, kas spēj konstruktīvi darboties Eiropas Parlamentā, kā arī jaunajā Eiropas publiskajā sfērā un mazināt plaisu starp iedzīvotājiem, valstu partijām un valstu valdībām no vienas puses un Eiropas Savienības iestādēm no otras puses.

405. Mēs gribam nostiprināt savas pozīcijas kā Eiropas spēcīgākā partija. Tas nozīmē strādāt pie paplašināšanās, kā arī kohēzijas. Mēs centīsimies pielāgoties vietējiem apstākļiem,

vienlaikus ar stabila dialoga un sadarbības tīklu starpniecību stiprinot mūsu vispārējo statusu un lūkojoties pāri Savienības robežām. Mēs nepārtraukti modernizēsim mūsu partijas struktūras un iestādes. Bet pirmām kārtām mēs turpināsim attīstīt mūsu politiku, kas balstās uz mūsu pamatvērtību stabilā pamata. Tieši tāpat kā pagājušā gadsimta otrajā pusē mēs esam stingri apņēmušies nostiprināt *ETP* kā vadošā spēka pozīciju, lai arī šajā gadsimtā dotu Eiropai iespēju reaģēt uz milzīgajiem jaunajiem izaicinājumiem un iespējām.